

GLASILO
DELOVNIH
LJUDI
OZD GIP GRADIS

GRADISOV VESTNIK

eto XXIII

Ljubljana, marec 1981

štev. 275

Upadanje investicij že vpliva na uspeh gospodarjenja

V minulem poslovnem letu se je v gradbeništvu že občutilo upadanje investicijske dejavnosti, ki se bo nadaljevalo tudi še v letu 1981. Podatki, ki jih objavljamo za Gradis kot celoto (brez IB, saj se rezultati nje-nega poslovanja ne upoštevajo v zbirnem zaključnem računu, ki ga mora delovna organizacija sestaviti do 15. marca) so zbrani iz zaključnih računov posameznih TOZD in obeh delovnih skupnosti (skupnih služb in UDD.)

Ena od značilnosti poslovanja v preteklem letu je brez dvoma dejstvo, da je ena od naših temeljnih organizacij (TOZD Koper) zaključila poslovno leto z izgubo 124 mio din. Vzroki zakaj je do izgube prišlo in ukrepi, ki jih bo TOZD sama in Gradis kot celota, podvzel za odstranitev te izgube bodo sestavni del sanacijskega programa TOZD Koper.

Doseženi rezultati v minulem poslovnem letu so sorazmerno skromni. Vrednosti iz leta 1979 so le malo presežene, zaostanki za načrtovani so bolj pravilo kot izjema. Načrtovane vrednosti žal presegamo predvsem v tistih kategorijah, ki negativno vplivajo na uspeh (stroški, obveznosti in uporabljena poslovna sredstva).

OBSEG POSLOVANJA

V letu 1980 je bila vrednost opravljenih del v Gradisu 8.116 mio din. V primerjavi z letom 1979 se je

vrednost proizvodnje povečala za 15 % in za 5 % preseгла planirano vrednost. Po odbitku obrtniških del (1817 mio) in gradb. storitev drugih (926 mio) znaša vrednost lastne proizvodnje 5.373 mio din. V primerjavi z letom 1979 se je vrednost lastne proizvodnje nominalno povečala za 14 %, z upoštevanjem porasta cen za 31,6 %, pa je dosežena vrednost lastne proizvodnje realno nižja za 13 %. Obseg del izražen s celotnim prihodkom v višini 8.141 mio din se je realno zmanjšal za 15 %. Število zaposlenih delavcev se

V tej številki berite:

3. str. — Kadrovanje
v usmerjenem
izobraževanju

5. str. — Jelovica in
Gradis skupaj
v tujino

9. str. — Vaše mnenje

ni spremenilo. Leta 1979 nas je bilo 7.433 in leta 1980 7.459. Zaposleni delavci so skupaj opravili 16.696 tisoč ur, od tega 14.076 tisoč efektivnih ur. Poprečno zaposleni delavec je tako opravil 187 ur na mesec; od tega 157 efektivnih ur (z 11 nadurami vred).

V letu 1979 je zaposleni delavec v poprečju opravil 189 ur na mesec (od tega 157 efektivnih ur — všteti 14 nadur).

Nadaljevanje na 4. str.

Ali stabilizacija pri osebnih dohodkih?

V zadnjem času mnogo govorimo, kako pada življenjski standard delavcev, predvsem delavcu z nižjimi osebnimi dohodki.

Izhajajoč iz stališč, ali bolje določb našega samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za delitev sredstev za OD, ne bi smeli dopustiti, da se raven realnih osebnih dohodkov znižuje še več, v naših planskih dokumentih smo zapisali, da ne bomo načrtovali padanja dosežene rasti realnih osebnih dohodkov.

Praksa pa je drugačna. Realni osebni dohodki nazadujejo. Iz znanih podatkov vemo, da so realni osebni dohodki na mesec v letu 1980 nazadovali v gospodarstvu Slovenije za 8 %, v gradbeništvu Slovenije za 10 %, v samem Gradisu pa celo za 12 %.

To pomeni, da ne moremo uveljaviti sprejeta stališča o ohranitvi realnega osebnega dohodka. Dejstvo je, da v celotni naši družbi niso oblike porabe, investicijske, splošne in družbene, a tako tudi osebne porabe (OD), imele realne podlage.

Ukrepi na področju zmanjšanja

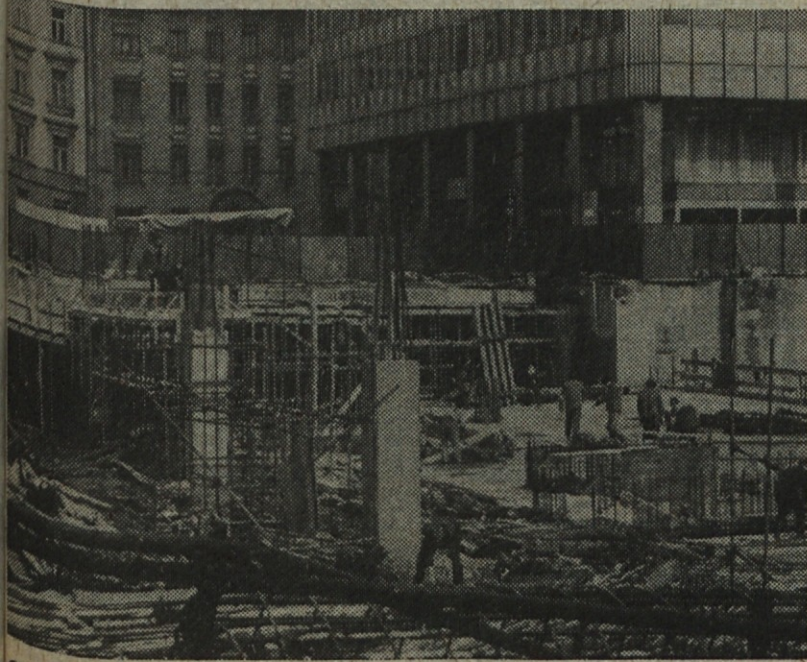
investicijske, splošne in družbene porabe se z več ali manj uspeha izvajajo, najbolj boleči pa so bili neposredni ukrepi, ki že delujejo, pri zmanjšanju osebne porabe, pri čemer se znižuje realni standard delavcev.

Nadaljni porast cen povzroča nadaljnjo rast življenjskih stroškov in nadaljnji padec realnih osebnih dohodkov.

To pomeni, da se najbolj stabilizacijsko obnašamo le pri osebnih dohodkih, kar ugotavlja predsednik sveta zveze sindikatov Jugoslavije, tov. Miran Potrč na seji sveta februarja letos, in to celo poleg jasno proklamirane politike zaustavljanja in celo določenega povečevanja rasti realnih osebnih dohodkov.

Tov. Potrč se celo zavzema, da bi morali vpliv porasta življenjskih stroškov na padec realnih osebnih dohodkov delavcev nadoknaditi s povečanjem nominalnih osebnih dohodkov za približno enako stopnjo.

Nadaljevanje na 5. str.

Gradnja prve faze ploščadi Borisa Kraigherja je že prišla do nivoja Titove ceste

10. seja Predsedstva konference

V četrtek, 12. marca, je bila v veliki sejni sobi v delovni skupnosti skupnih služb 10. seja Predsedstva konference OOOZS GIP Gradisa.

Seje se je po daljšem času udeležil tudi predsednik predsedstva konference tovarš Mirko Zemljčič, ki pa trenutno dela na gradbišču Amara v Iraku. Na začetku seje je poročal o delu in življenju v Amari.

AMARA

Povedal je, da so razmere v Amari nekoliko boljše kot so bile na začetku vojne v jeseni 1980, vendar se še vedno močno čuti vpliv vojnih razmer na naše delo. Predvideva se, da bodo glavna gradbena dela zaključena avgusta, vsa ostala manjša dela pa do konca leta. Problemi so predvsem s prevozom gramoza, ki ga vozimo iz oddaljenosti 150 kilometrov, težave so bile tudi z dobavo nafte za tovarnjake, kadri prihajajo

z zamudo, sedaj pa se bodo na tem področju začele visoke vročine do 50 stopinj Celzija. Razpoloženje med delavci v Amari je dobro, le informacije iz domovine prihajajo prepozno oziroma le po novih skupinah, ki prihajajo v Irak.

OCENA DRUŽBENO EKONOMSKIH RAZMER V GRADISU

Predsedstvo konference je pripravilo oceno družbeno ekonomskih razmer v Gradisu, pred obravnavo le-te pa je predsedstvo razpravljalo o osnutku stališč, ki jih je delovna skupina imenovana na sestanku v Kopru, pripravila na osnovi razprave v Kopru. O teh stališčih bo razprava tekla tudi na letni seji konference OOOZS Gradisa in jih bomo takrat tudi objavili.

Oceno družbeno ekonomskih razmer v Gradisu je predsedstvo

obravnavalo ter sprejelo sklep, naj se z ostalim gradivom dostavi delegatom za letno sejo Konference OOOZS ter naj le-ti do takrat oblikujejo svoja mnenja in stališča, da bi razprava lahko bila čim kvalitetnejša. Najpomembnejše sestavine ocene bomo objavili po letni seji konference, ki bo to oceno dokončno oblikovala in potrdila.

FINANČNO POROČILO O DELU KONFERENCE

Nadzorni odbor je pregledal finančno poslovanje Konference OOOZS Gradisa in ugotovil, da so sredstva, s katerimi razpolaga konference, bila porabljena skladno s finančnim načrtom za leto 1980, kateri je bil potrjen na konstitutivni seji konference 14. 2. 1980. leta in da je finančno poslovanje bilo skladno s predpisi.

V letu 1980 je konferenca imela:

prihodkov	943.599,15 din
odhodkov	638.948,45 din
razlika	304.650,70 din

Finančno poročilo za leto 1980 in finančni načrt za leto 1981 je potrebno uskladiti do letne seje Konference OOOZS.

POTREBNO JE DOPOLNITI PROGRAM DELA KONFERENCE

Predsedstvo konference je obravnavalo tudi program dela Konference OOOZS GIP Gradisa v letu 1981

in opozorilo, da ga je treba dopolniti in tako dopolnjenega dati v potrditev letni seji konference, ki bo aprila letos. Potrebno je dopolniti tudi dveletni program, ki je že sprejet na konstitutivni seji leta 1980.

SKLEPI POD RAZNO

Služba za varstvo pri delu je proučila, do katere temperature je zimi še možno delati ob primeru zaščiti pred mrazom, pri tem pa velja še upoštevati smernice Republiškega odbora gradbenih delavcev Slovenije. Delegati nekaterih tovarš so pojasnili, kako pri njih imajo organiziran delovni čas, predvsem zimski in pred državnimi prazniki. Da bi več zvedeli o tem, kako imajo tozdi razporejen zimski delovni čas, bomo v aprilski številki Gradisovih vestnik objavili te podatke.

Predsedstvo konference soglasno in podpira predlog, da se Gradisa vključi v Sekcijo za pospeševanje ekonomskih odnosov z Italijo v GIP spodarski zbornici Jugoslavije.

Predlagan je bil Gradisov delegat za III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. To je mladinec Tomo Zupančič iz tozda GE Ljubljana, okolica.

Če bo Gradis letos pokrovitelj gostitelj srečanja mladine bivše vojno gradbenih poduzeća Jugoslavije, predsedstvo konference meni, da naj bi to srečanje izpeljali mesecu mladosti, to je v maju.

C. PAVLI

Radi bi imeli nizke cene penzijskih storitev in regres za letni dopust

26. sklep 7. redne seje Delavskega sveta podjetja
z dne 5. 3. 1981.

Delavski svet delovne organizacije daje soglasje na sklep Odbora za standard in rekreacijo z dne 24. 2. 1981 in sicer na sledeče:

- regres za redni letni dopust se izplača delavcem skladno s sporazumom ne glede na to, kje bo delavec letoval
- cene penzijskih storitev se glede na to morajo nujno povečati in naj znašajo:

A) V sezoni od 20. 6. do 8. 9. 1981 za polne 3 dni ali več	
I. a) Za člane kolektiva in ožje družinske člane	300 din
b) Za otroke do vključno 10 let starosti	240 din
II. a) Za ostale goste	420 din
b) Za otroke do vključno 10 let starosti	336 din
B) V predsezoni in posezoni	
I. a) Za člane kolektiva in ožje družinske člane	180 din
b) Za otroke do vključno 10 let starosti	150 din
II. a) Za ostale goste	350 din
b) Za otroke do vključno 10 let starosti	280 din

Navedene cene se za letovanje do 3 dni povečajo za 20%.

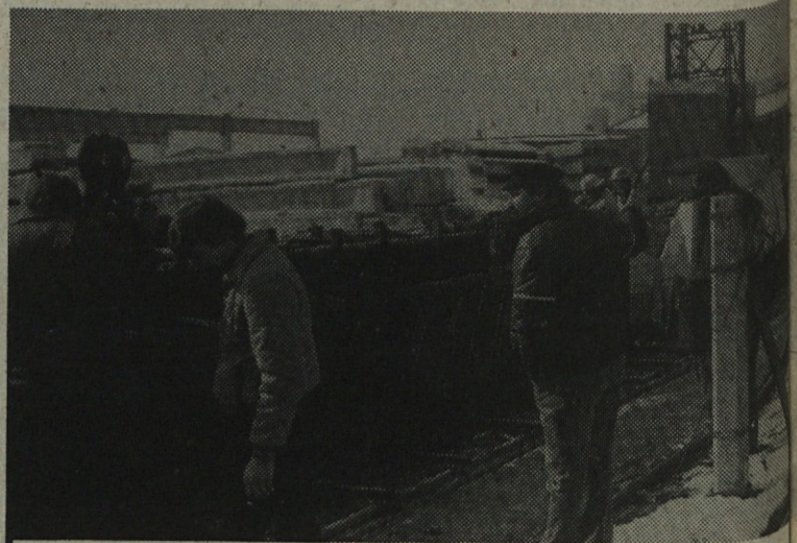
Cene za posamezne obroke se določijo po tržnih cenah v primerjavi z drugimi domovi.

Cene veljajo od 1. marca 1981 dalje.

Sklep je rezultat najširše javne obravnave predlaganega osnutka dopolnitev Samoupravnega sporazuma o uporabi sredstev skupne porabe — regres za letni dopust, problematike cen penzijskih storitev v Gradisovih počitniških domovih, odnosno problematike pokrivanja razlike, ki nastane ob regresiranih cenah do ekonomske cene in naših (obremenitev) zmogljivosti sredstev sklada skupne porabe.

Iz vsebine javne obravnave sledi, da nizkih cen penzijskih storitev in regresa za letni dopust ne moremo imeti!

TELEVIZIJC I V GRADISU

Izobraževalna redakcija RTV Ljubljana je pod vodstvom Daniela Čakša snemala poklice v Gradisu, saj je vključila v program usmerjenega izobraževanja predstavitev poklicev gradbene stroke, predvsem z vidika praktičnega usmerjanja mladih. Gradbene poklice so snemali v Kopru, Železokrivnici, Obratu gradbenih polizdelkov in Lesno industrijskem obratu v Škofji Loki. Na sliki: v OGP so televizijci snemali proces proizvodnje nosilcev.

C. P.

Kadrovanje v usmerjenem izobraževanju

Smo v času zaključnih priprav na uvedbo celovitega programa preobrazbe vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji. Objavljeni so bili že razisi in prosta mesta za dodelitev štipendij za učence in študente prvih letnikov usmerjenega izobraževanja.

Z uvajanjem usmerjenega izobraževanja se bo temeljito spremenil celoten sistem izobraževanja tudi pri izbiri, zlasti v pogledu kadrovanja in izobraževanja učencev in izobraževanja ob delu. Ob sprejemu Zakona o usmerjenem izobraževanju postaja vzgoja in izobraževanje sestavni del združenega dela in na isti črti se spreminjata učitelj — kot izvajalec vzgojno izobraževalnih programov in delavec v proizvodnji — kot uporabnik teh storitev. S tem je doseženo podružljanje vzgoje in izobraževanja in njegove samoupravne preobrazbe v združenem delu.

Ena izmed osnovnih nalog združenega dela pri uresničevanju usmerjenega izobraževanja je nedolomno realno planiranje kadrovskih potreb. Plani kadrov bodo morali biti dolgoročni in vsaka pomanjkljivost pri planiranju nam bo čez leto ali dve maščevala. Plani kadrov, oziroma izobraževanja, torej temeljni pogoj, ki omogoča

uspešno delovanje tako TOZD, kot vzgojno izobraževalnih ustanov. Jasno opredeljene kadrovske izobraževalne potrebe so hkrati tudi osnova svobodne menjave dela med združenim delom in vzgojno izobraževalnimi organizacijami.

Na osnovi programa izobraževanja bomo letos sklenili 150 štipendij učencev, kar pomeni skoraj polovico manj kot prejšnje leto.

Trenutno imamo še 685 učencev vseh strok. Vsi ti učenci bodo končali šolanje v 2 letih. Pri kadrovanju smo upoštevali tudi velike stroške, saj bomo polovico letos namenjenih sredstev za izobraževanje porabili za učence.

Tako kot v ostalih programih velja tudi za gradbeništvo skupna vzgojnoizobraževalna osnova, ki bo trajala dve leti. Program skupne vzgojno izobraževalne osnove sestavlja več vzgojnoizobraževalnih področij, med njimi proizvodno tehnično področje, oziroma proizvodno delovna praksa. Proizvodno delovna praksa se bo izvajala v delovni organizaciji in sicer dva tedna strnjeno v prvem in dva tedna v drugem letu. Ves ostali čas bodo učenci v šoli, torej bistveno drugače kot doslej.

Prvi letnik usmerjenega izobraže-

vanja za naziv gradbincec bo imel 80 ur praktičnega dela, drugi letnik 160 ur in tretji letnik 840 ur praktičnega dela v neposredni proizvodnji. Proizvodno delo bodo vodili instruktorji, ki morajo imeti ustrezno andragoško-pedagoško znanje. Urejeni morajo biti tudi ustrezni prostori (delavnice) za nemoteno opravljanje prakse.

V Gradisu imamo že 44 inštruktorjev za katere bomo še ta mesec organizirali krajše tečaje ter jih seznanili z osnovami pedagogike, psihologije in metodike poučevanja praktičnega pouka. Celotno organizacijo in vzgojo učencev v usmerjenem izobraževanju bo prevzel Center za izobraževanje.

Ker mora biti tudi proizvodno-delovna praksa poltehnično zasnovana, že pripravljamo programe te prakse, ki bodo obsegali tehnološko in samoupravno organizacijo dela, značilnosti dela in naloge poklicev v gradbeništvu, povezanost in medsebojno odvisnost umskega in fizičnega dela ter pravilno uporabo zaščitnih sredstev, skratka, učenci morajo v tem kratkem času osvojiti značilno in najpomembnejša delovna znanja in delovne navade ter, da spoznajo osnovno sodobno tehnologijo dela v gradbeništvu.

Skratka oblika, vsebina in programi usmerjenega izobraževanja so razvidni iz objavljenih skice. Poglavitne sestavine teh programov so:

— skupna vzgojno izobraževalna osnova, oziroma usmerjanje v poklice, ki zajema prvi dve leti šolanja. Ta omogoča učencem širjenje in poglobljanje splošne izobrazbe.

— temeljna strokovna, teoretična in praktična znanja, ki so potrebna v vsaki stroki in si jih bodo učenci pridobili v tretjem letniku, za nazive gradbincec-zidar, tesar, itd.

— posebna strokovno tehnična znanja, ki si jih bodo učenci pridobili v 3 in 4 letniku srednjega izobraževanja in pridobili nazive gradbeni tehnik.

Usmerjeno izobraževanje zagotavlja mladini višjo raven splošne izobrazbe, širše temelje strokovne izobrazbe in bolj odprte poti za šolanje na višjih in visokih stopnjah izobraževanja. Skratka iz skrajšane programa srednjega izobraževanja je učencem in delavcem v proizvodnji odprta pot v programe srednjega izobraževanja, iz teh v nadaljevalne programe ter v programe višjega in visokega izobraževanja.

Odločitev za program bo večini pomenila tudi odločitev za življenjsko področje dela in nadaljnjega izobraževanja. Možnosti za vključevanje v gradbene poklice je veliko, toda pred nami stoji težka naloga, kako zainteresirati mladino iz Slovenije, da se bo za gradbene poklice bolj odločevala kot doslej.

LOJZE CEPUŠ

	PROGRAMI ZA PRIDOBITEV DOKTORATA	
	PROGRAMI ZA PRIDOBITEV MAGISTERIJE	
VISOKO IZOBRAŽEVANJE	2 leti	PROGRAMI ZA PRIDOBITEV VISOKE IZOBRAZBE
	2 leti	PROGRAMI ZA PRIDOBITEV VIŠJE IZOBRAZBE
SREDNJE IZOBRAŽEVANJE	2 leti	PROGRAMI SREDNJEGA
	2 leti	NADALJEVALNI PROGRAMI SRED. IZ.
OSNOVNO IZOBRAŽEVANJE	2 leti	SKRAJŠANI PROGRAMI SREDNJEGA IZOBRAŽEV.
	2 leti	IZOBRAŽEVANJA
OSNOVNO IZOBRAŽEVANJE	8 let	OSNOVNA ŠOLA
		PREDŠOLSKA VZGOJA

Sistem vzgoje in izobraževanja

Rezultati izobraževanja v letu 1980

V letu 1980 smo nadaljevali s sistematičnim izobraževanjem lastnih kadrov. V nadaljevanju objavljamo le nekaj konkretnih akcij in rezultatov izobraževanja.

— na srednjih, višjih in visokih šolah štipendiramo 208 dijakov in štipendistov,

— ob delu se izobražuje 126 delavcev Gradisa,

— v lanskem letu smo imeli 830 učencev vseh strok,

— na novo smo sprejeli 61 pripravnikov od katerih je zaključni izpit uspešno končalo 60.

— počitniško prakso je opravljalo 325 dijakov, med njimi 4 tuji študenti,

— dvomesečnih tečajev za poklice ozkih profilov (PK zidarji, tesarji, železokrivci) se je udeležilo 352 delavcev,

— tečajev za poklic KV delavca se je v 16 akcijah udeležilo 211 delavcev,

— raznih tečajev dopolnilnega izobraževanja se je udeležilo 206 delavcev,

— družbenopolitične seminarje je obiskovalo 402 delavcev,

— preizkus znanja iz varstva pri delu je opravilo 2100 delavcev,

— izdanih je bilo 10 skripta iz raznih področij

— v domovih učencev je bilo organizirano 22 predavanj ter 12 kulturno-zabavnih prireditev,

— ustanovljenih je bilo več krožkov, kot fotokrožek, filmski krožek, radio amaterski krožek, dramski krožek itd. ...

Podoben program Centra je bil sprejet tudi za leto 1981 s posebnim povdankom na izobraževanju tehnično-strokovnih kadrov.

Lojze Cepuš

Nadaljevanje s 1. str.

Upadanje investicij...

Delež efektivnih ur v vseh urah se je povečal od 83,8 % leta 1979 na 84,3 % lani. Leta 1980 je bilo opravljeno 952 tisoč nadur, leto prej pa 1.261 tisoč nadur. Stevilo nadur se je zmanjšalo za 25 %.

Realiziranih ur je bilo nekoliko manj — 16.528 tisoč ur.

Kvalifikacijski količnik se je povečal od 1.993 na 2.037 t.j. za 2,2 %.

USPEH POSLOVANJA

Materialni stroški so se povečali za 12 % v primerjavi z letom 1979 in pressegajo planirane za 7 %. Amortizacija po obveznih minimalnih stopnjah se je povečala za 30 %, in dosega planirano s 97 %. Po odbitku materialnih stroškov (5.852 mio din) in amortizacije (146 mio) od celotnega prihodka, dobimo doseženi dohodek. Ta je 2.143 mio din. Povečal se je za 12 % in zaostaja za planirano vrednostjo za 7 %. Rast dohodka je skromna predvsem zaradi nizke ekonomičnosti.

Iz dohodka moramo plačati razne obveznosti do družbe (SIS, članarine, zav. premije, obresti itd). Obveznosti so se povečale malo bolj kot dohodek so pa precej večje kot smo jih načrtovali. Po odbitku obveznosti ostane čisti dohodek, 1.507 mio din. Povečal se je za 11 % in tvori 70 % dohodka. Iz čistega dohodka najprej odvajamo del za osebne dohodke. Za osebne dohodke smo namenili 1.036 mio din, kar je za 15 % več kot leto poprej in za 2 % manj kot smo načrtovali. Vidimo, da je porast osebnih dohodkov nekoliko večji kot je porast dohodka.

Gradis kot celota se je držal določil dogovora in ne prekoračuje z dogovorom dovoljene mase za osebne dohodke. V dveh TOZD so prekorali dovoljeno višino osebnih dohodkov. Če upoštevamo porast življenjskih stroškov za 30 % vidimo, da so se osebni dohodki v Gradisu realno zmanjšali za 11 % (v nekaterih TOZD nekoliko manj, v drugih več). Dovoljena višina OD je 1.047 mio din. Interna merila upoštevajo pri izračunu dovoljene višine osebnih dohodkov tudi donosnost dohodka. Donosnost dohodka je v Gradisu nizka zaradi visokih poprečno porabljenih poslovnih sredstev in ta sredstva še vedno naraščajo. Po internih merilih lahko v TOZD namenijo za osebne dohodke 963 mio din namenili pa so 975 mio din, kar je za 12 mio din ali 1,2 % več.

V letu 1980 so znašali neto osebni dohodki na uro 43,54 din oziroma 8.133 din na mesec.

V primerjavi z letom 1979 so se urni OD nominalno povečali za 16,4 % in mesečni za 14 %.

Življenjski stroški so se v letu 1980 povečali za 29,80 %. S tem so se realni osebni dohodki znižali za:

— urni za 10,3 %

— mesečni za 12,2 %

Najvišji OD na uro je znašal 123,57 din, leta 1979 pa je bil 109,28 din. Povečal se je za 13 %.

Najnižji OD na uro je bil 20,72 in se je v primerjavi z letom 1979 povečal za 12 %. Več o osebnih dohodkih je objavljeno v Analizi osebnih dohodkov v Gradisovih obvestilih 1.30 štev. 57.

OSTANEK

ČISTEGA DOHODKA

Ostanek čistega dohodka je 471 mio din. Povečal se je za 4 %, močno pa zaostaja za planirano vrednostjo — za 24 %!

Ostanek čistega dohodka razdelimo na skupno porabo, del namenjen za stanovanjsko gradnjo ter za poslovni, rezervni in druge sklade.

Za stanovanjsko gradnjo moramo nameniti vsaj 6 % od izplačanih osebnih dohodkov, lahko pa tudi več. V primerjavi z letom 1979 smo za stan. gradnjo namenili celo nekoliko manj. Del namenjen za skupno porabo se je povečal za 39 % in presega planirano vsoto za 22 %. Del tega zneska se bo v letu 1981 porabil za neposredne potrebe delavcev, del pa za izgradnjo samskih in delavskih domov in drugih plačil, ki se plačujejo iz sklada skupne porabe. Največ namenimo iz ostanka čistega dohodka za poslovni sklad. Za poslovni sklad smo namenili 288 mio din, kar je 61 % od ostanka čistega dohodka. Iz poslovnega sklada moramo plačati družbi mnoge obveznosti (nerazviti, ceste, železnice, luke, energetika), poleg tega pa moramo skrbeti še za obnavljanje in razširitev lastnih zmogljivosti.

Del namenjen za rezervni sklad je določen z zakonom t.j. 2,5 % od doseženega dohodka. Tako smo v rezervni sklad namenili 52 mio din.

Za potrebe krajevnih skupnosti in drugih obveznosti smo namenili 10 mio din.

Izgubo, ki smo jo omenili že uvodoma je 124 mio din. TOZD Koper je iz denarnih sredstev svojega rezervnega sklada v višini 3 mio din že pokrila del te izgube. V sanacijskem programu, ki ga morajo sestaviti v TOZD najkasneje do 1. junija bo tudi naveden način pokrivanja izgube.

KAZALNIKI

Najboljšo sliko o rezultatih poslovanja nam dajo kazalniki.

Primerjava z načrtovanimi vrednostmi ni ugodna, saj z izjemo produktivnosti ne dosegamo planiranih kazalnikov. Produktivnost merjena z vrednostjo lastne proizvodnje na efektivno uro se je nominalno povečala za 14 %. Z upoštevanjem porasta cen za 31,6 % pa se je produktivnost realno znižala za 13,3 %. Zelo visoka poprečno uporabljena poslovna sredstva, ki so znašala 5.595 mio din in so za 42 % večja kot leto poprej so močno poslabšala rentabilnost poslovanja.

ZORA VEHOVEC

Kdaj beneficiran delovni staž za gradbenega delavca?

To je vprašanje, ki je ostalo brez odgovora in obrazložitve na konferenci OÖZK pri GIP Gradis TOZD Ravne na Koroškem.

Pred leti so sindikati veliko razpravljali na tem področju — kako doseči beneficiran staž za neposrednega gradbenega delavca na gradbišču.

V javnosti je nastalo zatišje na tem delu, ki je verjetno naletelo na nepremostljive ovire. Gradbeni delavec kljub temu opravi največ delovnih ur v svoji delovni dobi in plačuje prispevke tudi za ure, ki se mu ne štejejo v delovno dobo.

Razmišljam — če bi vsem starejšim delavcem šteli v delovno dobo vse opravljene nadure, ki so jih takorekoč morali delati v vseh povojnih letih, še danes pri raznih nujnih delih, sploh ne bi bilo vprašanje o benifikaciji delovnega staža.

Tako ocenjujemo le redno delo — ne pa delo in delovne ure, ki jih delavec vloži v delo.

Dolgoletno opazovanje neposrednega gradbenega delavca, nas še zmeraj ni izučilo, kakšna razvalina postane človek po 35. letih dela na gradbišču.

Vemo, da se pogoji dela izboljšujejo, pa vendar je pred nami starejša

generacija, ki je preživela vse te težkih povojnih let.

Za slabo zdravstveno stanje delavcev so objektivni razlogi. Leta nazaj je bilo preslabo preskajeno za prehrano delavcev. Z mnogi starejši delavci bolujejo prebavilih, veliko je tudi revmatizma, nih bolnikov, za kar so povod stanovanjske barake in slaba zaščita sredstva, katerim šele v zadnjih letih posvečamo več pozornosti.

V naši TOZD na Ravnah ugotovljamo, da gre v redno upokojevanje 10 % neposrednih gradbenih delavcev. Verjetno tudi v drugih tozid Gradisa ni nič boljše.

Potrebno bo razmisliti! Sindikati bodo morali na tem področju, skrbeti za delavca, malo več delati ter posvetiti več skrbi delovnemu človeku in se malo manj ukvarjati s športnimi manifestacijami.

Vse te slabosti v gradbeništvu povod, da postaja poklic gradbeništva nezanimiv, zato se vedno manj mladih odloča zanj.

Tudi starejši se preusmerjajo v druge poklice, v boljše delovne pogoje — v tovarne.

Delavci gradbenišтва — bodimo vztrajni in odločni, pa bomo nekdo dosegli tudi to.

LUDVIK RUDOL

Večji del svojega življenja so preživeli na terenu — na žerjavih, ter čakali jubilejnih 60 let: Lojze Kobal, Branko Friš in Štefan Farkas. Čestitamo!

Nadaljevanje s 1. str.

Ali stabilizacija...

Seveda ob ustrezno sprejetih ukrepih za doseganje ustreznega dohodka.

V Gradisu imamo več možnosti, kako to doseči.

A) pri sredstvih za osebne dohodke

1. pri določevanju meril o razporejanju dohodka in čistega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke, tako da bomo upoštevali sprejeta načela iz našega samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za razporejanje čistega dohodka, po katerih bi upoštevali v preteklosti gospodarnjšo ravnanje z dohodkom in bi v tem letu zato lahko namenili več sredstev za osebne dohodke.

2. možnost povečanja sredstev, za osebne dohodke je uokvirjena z ustvarjenim dohodkom v odnosu na dosežen celoten prihodek.

Znano je, da je v gradbeništvu, pa tudi v Gradisu obseg porabljenih materialnih stroškov v celotnem prihodku izredno velik, saj predstavlja njihov delež okoli 65 % celotnega prihodka.

Zdi se, da smo doslej vse premalo posvečali pozornosti gospodarnemu (ekonomičnemu) poslovanju, saj bi glede na tako strukturo celotnega prihodka, ob enem odstotku prihranjenih materialnih stroškov, lahko za dva odstotka povečali maso sredstev za osebne dohodke.

Morali bi tudi sprožiti bolj učinkovito akcijo za zmanjševanje materialnih stroškov, in to na vseh ravneh, tako v proizvodnji, kot tudi drugje.

Poskrbeti bomo morali, da bomo bolj spremljali vse tiste oblike stroškov, ki so doslej bile več ali manj v domeni odločanja posameznikov ali ožjih struktur. Ti so predvsem stroški za reprezentanco, reklamo, sejme in simpozije, potovanja po državi in tujini, pogodbe o delu še posebej pa pogodbe z zasebniki.

3. s povečano produktivnostjo tako osebnega, kot skupinskega dela, lahko zmanjšamo število manj potrebnih delavcev, kar še posebej velja za režijska dela.

B) pri akontacijah osebnih dohodkov

Predsedstvo sveta zveze sindikatov Jugoslavije je 3. februarja letos pri obravnavi politike stabilizacije v letu 1981 določilo skupne akcije in naloge, med katerimi so nedvomno za nas posebno aktualne.

Morali bi dograjevati merila za boljše vrednotenje proizvodnega, strokovnega in kreativnega dela ter dela v težkih delovnih razmerah.

V Gradisu smo to deloma že uresničili:

— izboljšali smo razmerja pri vrednotenju dela v korist proizvodnega dela,

— določili smo dodatne kriterije za povečanje osnove zaradi težkih delovnih razmer, žal pa smo zastali pri ustreznem vrednotenju strokovnega in kreativnega dela, kakor tudi dela, kjer se zahteva večja stopnja odgovornosti.

S povečanjem sredstev za osebne dohodke v okviru odhodka z načini opisanimi spredaj, ne bi smeli enostavno povečati vsem delavcem enako, ampak diferencirano, tako da bi bolj stimulirali tiste kategorije delavcev, ki več prispevajo k povečanju dohodka.

Ob tem pa bomo vsekakor morali zagotoviti, da bo delavcem z nižjimi osebnimi dohodki zagotovljen primeren osebni dohodek.

Da bi obvarovali življenjsko raven naših delavcev, bomo morali dopolniti naš samoupravni sporazum o skupnih osnovah tudi z določili o uresničevanju medsebojne solidarnosti, zlasti ob primerih, ko nastajajo motnje v poslovanju, oz. ob poslovanju z izgubo.

Prav tako bomo morali po sedaj sprejetem družbenem dogovoru ustreznije zagotavljati sredstva za prehrano delavcem med delovnim časom v breme materialnih stroškov.

Za normalno delo, ki je pogoj za doseganje višje produktivnosti, moramo dati možnosti skozi boljše osebni dohodek.

Sami osebni dohodki ne morejo še nadalje nositi bremena stabilizacije.

VINKO KOLETO

Jelovica in Gradis — LIO skupaj v tujino

Še pred dobrim letom dni so bili poslovni odnosi med Jelovico in Gradis LIO, sosedoma na Trati v Škofji Loki, vse prej kot dobri. Toda skupni in posamezni naporji za boljše gospodarjenje so vse bolj vodili k skupnim ciljem, ki sta jih pred kratkim dosegla ta dva delovna kolektiva s podpisom pogodbe za skupno sodelovanje v tujini.

Lanskoletni potres v južni Italiji je porušil cela naselja. Zgraditi bo potrebno nova, tako da bodo prebivalci iz začasnih bivališč prihodnjo zimo že preživeli v svojih stanovanjih. In približno 100.000 kv. m teh površin bosta izdelala Jelovica in Gradis. Projekt ter razporeditve so delo strokovnjakov iz Jelovice, konstrukcija objekta pa bo Gradisova. Kar trinajst vrst projektov stanovanjskih provizorijev je izdelanih, ki se razlikujejo predvsem po velikosti

in razporedu. Največ objektov je tipa 45, kar 117. Objekti bodo grobo montirani, zaprti in zastekljeni, medtem, ko bo obrtniško in finalno obdelavo prevzel investitor.

Z izdelavo elementov bodo začeli v nekaj dneh, medtem ko se bo montaža začela konec aprila ali začetku maja.

Poleg del v južni Italiji bo enak postopek uveljavljen tudi pri izdelavi celotnega naselja za gradbišče COL-202 v Iraku, kjer bo potrebno postaviti približno 36.000 kv. m stanovanjskih površin.

Napori za uspešno sodelovanje so torej rodili prve sadove, ki s skupno vrednostjo izvoza za približno 100 starih milijard din predstavlja odgovorno nalogo za oba partnerja, za katero upamo, da jo bosta uspešno opravila.

mk

Težave pri gradnji Slovenijalesa

Obiskali smo gradbišče poslovnega centra Slovenijalesa v Ljubljani, ki je sedaj največja poslovna stavba ki se gradi v našem glavnem mestu in ena največjih v Sloveniji nasploh. Tega dela so se pred leti lotili delavci dveh naših tozdov: GE Ljubljana in GE Jesenice. Sedaj je v gradnji druga faza tega kompleksa, saj je prva faza, to je prodajni center Slovenijalesa bila končana v letu 1979.

Poslovni center Slovenijalesa je 10-nadstropna stolpnica, ki bo na vrhu imela še dve nadstropji, za strojnice dvigal in klimatskih naprav. Površina objekta je 47.000 kvadratnih metrov. Objekt je podkleten, saj ima tri kleti v katerih bodo skladišča Slovenijalesa. Ko bo gradnja končana se bo v poslovni center preselilo okoli 1.800 delavcev Slovenijalesa, ki sedaj delajo dislocirano na različnih krajih Ljubljane.

Gradbena dela so v glavnem v zaključni fazi in se delajo obrtniška in inštalacijska dela. Severni del objekta, ki ga gradi tozd GE Ljubljana je že zastekljen in ogrevan, zastekljevanje in oblaganje fasade južnega dela, ki ga gradi tozd GE Jesenice pa se bo pričelo intenzivno ta mesec. Fasado oblaža z posebnimi ploščami Alprem.

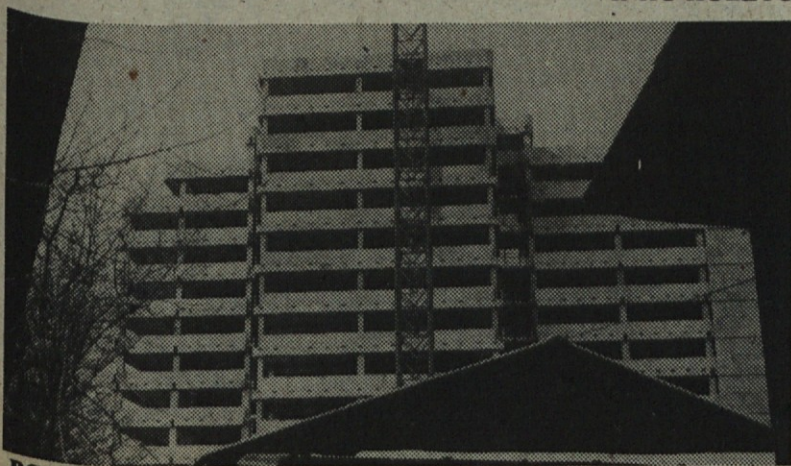
Dela se odvijajo v tempu, ki je možen glede na težave, ki sprem-

ljajo to gradnjo. Gre predvsem za težave s projekti, ki so nepopolni, v njih je veliko nedorečenih stvari, tako da se je treba kar na gradbišču samem dostikrat določati kako in kaj naprej, za določene stvari, ki so že v gradnji pa niti investitor niti projektant ne vesta kako in kaj. Kljub rednim tedenskim sestankom z investitorji se stvari dokaj počasi spreminjajo. Dodana težava je tudi v tem, da se še sedaj ne vejo izvajalci nekaterih del, razen tega so inštalacijski načrti zelo slabi, tako da mora IMP, ki je izvajalec inštalacij dejansko sam delati nove načrte in na ta način si pomagati iz zagate. Za lokale, ki bodo v pritličju se še ne ve kdo bo notri in kakšne zahteve bo imel. Vse omenjene težave in še nekatere zraven pa povzročajo izvajalcem precej težav.

Delavci jeseniškega tozda se vsaki dan vozijo iz Kranja z avtobusom na delo v Ljubljano. Malica je organizirana na gradbišču in le-to vozijo iz bližnje Plave lagune. V poletnih mesecih, ko bodo na objektu delali celi dan bodo delavcem vozili tudi kosi-

Zaradi omenjenih težav je pogodbeni rok za dokončanje poslovnega centra že pretekel, tako da se sedaj predvideva, če investitor ne bo imel finančnih težav, da bi objekt dokončali do konca letošnjega leta.

C. PAVLIN

PC Slovenijalesa gradijo delavci GE Jesenice

Nastop učencev osnovne šole

Razmišljanje ob 8. marcu

Dan, kot vsak drug. Pa vendar se je petek 6. marca sonce dvignilo že precej zgodaj, kakor da bi hotelo na ta dan pred praznikom žena ogreti vse cvetove, ki so bili povezani v šopke.

Šopke cvetja, ki smo jih nameravali pokloniti našim materam, ženam in dekletom.

Veliko rož smo pokupili (po dvakrat višji ceni, kot pred prazniki), da bi na ta dan dokazali naše spoštovanje do žena.

Osmi marec — praznik ki že dolgo ni več to, kar je njegov pravi smisel.

Je pa še vedno trenutek, da se na ta ali oni način spominjamo vseh žena in mater, ki poleg svojega rednega dela opravljajo še veliko več. Poslanstvo ženske je plemenito in lepo. Ne smemo dopustiti, da se ta mednarodni praznik razvrednoti. Postavimo ga v okvir današnjega časa.

V šoli, doma, v podjetju na različne načine obeležimo ta dan. Tako so tudi v Gradbeni enoti Maribor predstavniki družbeno-političnih organizacij priredili na ta dan sprejem za vse žene TOZDA.

Zbranim je spregovoril predsednik izvršnega odbora sindikata TOZD GE tov. Zarnec, ki je spregovoril o pomenu tega praznika. Mladinci Gradisa, ter otroci osnovne šole Draga Kobala pa so izvedli prikupen kulturni program. Bilo je prisrčno, da je kaj.

Do tu vse lepo in prav. Vsem prisotnim ženam in organizatorjem pa bo vseeno ostal ta dan malce čudno obarvan. Od 137 povabljenih žena se jih je udeležilo le nekaj več kot petdeset!

Ni moj namen sedaj iskati vzrokov tako slabe udeležbe. Le potrkal bi rad na zavest tistih, ki bi lahko, pa niso prišle, saj je vendar ves program bil namenjen njim — ženam.

Morda bo kdo pripomnil, da je taka oblika proslave že preživela. Morda res. Toda namen je bil vseeno dober, in končno proslava je bila ob 13. uri!!!!

FRANJO ŠTROMAJER

III. kulturno srečanje gradbincev Slovenije

Od 11. do 16. maja se bo v Novem mestu odvijalo III. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije. Organizator srečanja je SGP »PIO-NIR« Novo mesto. Tako gradbinci dokazujemo, da je kultura zelo pomemben faktor našega vsakdana. Gradbinci na nek način oblikujemo kulturo prostora, težko delo zahteva sprostitev in ta je zelo učinkovita, če je izražena v kulturnem ustvarjanju ali doživljanju.

Srečanje gradbenih delavcev, ki se amatersko ukvarjajo s katerokoli obliko kulturnega ustvarjalstva ima že bogato tradicijo in je pred leti preraslo v dokaj široko obliko vsakoletnih srečanj na prireditvi, kjer na nek način prikažejo svoje dosežke. Letošnje srečanje naj bi bilo bogatejše po številu prireditev in prisotnosti med delavci gradbeništva.

Srečanje, ki bo eno od pomembnejših tovrstnih manifestacij vzpodbud bo potekalo na naslednjih področjih:

1. likovnem in fotografskem,
2. literarnem,
3. glasbenem in folklornem.

Rok pošiljanja prijav je 31. marec 1981. Prijavljena dela je treba poslati organizatorjem srečanja od 4. do 10. 4. 1981. Ta dela bo ocenila tričlanska strokovna žirija in se na osnovi kvalitete odločila za dela, bodo razstavljen.

Gradis je sodelovalo na obeh dosedanjih srečanjih, vendar je naše zastopstvo bilo obkrajano maloštevilno. Da bi letos čim bolj pripravili našo zastopstvo za III. Srečanje je treba uresničiti dogovor organizatorja kulture v Gradisu, ki je bil 16. 1981.

C. PAVLI

Kako narediti konstruktivni intervju

(na II. kulturnem srečanju v Ajdovščini je skeč izvajala dramska skupina Slovenija ceste Tehnika, Ljubljana)

Reporter: Ali ste zadovoljni s svojim osnovnim sredstvom?

Snažilka: Kakšne traparije pa so to?

Reporter: Prav, prav, bom pa rekel preprosteje. Ali vam metla odgovarja?

Snažilka: Kaj bo odgovarjala, saj jo nič ne sprašujem.

Reporter: Ali ste zadovoljni, ker ste proletarka?

Snažilka: Jaz nisem proletarka, jaz sem čisto navadna snažilka!

Reporter: Torej predstavnica delavskega razreda?

Snažilka: Ja, najnižji plačilni razred.

Reporter: Torej ste neposredni proizvajalec?

Snažilka: Ja, neposredni pa so tisti, ki nam svinjajo!

Reporter: Kako v praksi uveljavljate stabilizacijo?

Snažilka: Kaj je to spet kaka nova firma?

Reporter: Kako po novem gospodarite, varčujete?

Snažilka: Za to pa drugi skrbijo, tisti, ki so mi dali tole metlo namesto druge iz prave žime. Je pač predrago.

Reporter: Kako pa dvigujete svojo delovno storilnost?

Snažilka: Dvignite nogo!

Reporter: Ne, nisem rekel da bom dvignil nogo. Vprašal sem, kako dvigujete vašo delovno storilnost?

Snažilka: Rekla sem, da dvignite nogo. Kaj ne vidite, da stojite na čiku?

Reporter: (stoji na eni nogi) Ali se vključujete v samoupravne organe?

Snažilka: Medušč, prav v napoto ste mi.

Reporter: Kaj mislite o samoupravnih organih?

Snažilka: Kaj mislim o organih?

Ha, ha. Dvignite nogo! Še drugo!

Reporter: Kako drugo?

Snažilka: Menda veste, katera je druga, če že vse veste!

Reporter: Mar naj visim v zraku?

Snažilka: Pri nas marsikaj visi v zraku, zakaj pa ne bi še vi?

Reporter: To je vendar nemogoče!

Snažilka: Zdaj je vse mogoče.

Dajmo, dajmo! (snažilka ga tolče po nogi, reporter pa zleze na stol).

Snažilka: No, saj tako je vedno. Tisti, ki ne morejo stati na zemlji, pa zlezejo na stolčke...

NE MOGU BEZ TEBE

*Ne mogu bez tebe,
bez tvojih toplih riječi
bez tvog blagog osmjeha.
Ne mogu bez tvojih vrelih usana,
bez tvojih nježnih ruku.
Ne mogu bez tvoje meke kose
koju sam mrsio dok smo bili u zagrljaju.*

*Ne mogu bez tvojih žarkih očiju
koje su me sa puno čežnje i ljubavi
promatrale u polutami
dok smo jedno drugom rekli mnogo
nježnih riječi.*

*Ne mogu bez tebe
jer moje srce čežne za tobom,
ne mogu bez tebe,
jer te iskreno volim.*

IVICA MIŠKOVIĆ

NOĆ

*Noć je.
Tiha, blaga, zvezdana,
samo u krošnji drveća
povjetarac igra svoj noćni ples
i šumi s već umornim lišćem
koje želi da spava.*

*Kad ti se čini da svi spavaju,
kad ti se čini da svi miruju,
na uglu starog parka
nači češ zaljubljeni par
koji se grli i sanja o sreći,
koji se ljubi i živi na ljubav.*

DUŠAN GUDLIN

Gradnja v središču mesta

Med Titovo cesto, Metalko, hotelom Holiday Inn in Nazorjevo ulico, to je v samem središču mesta nastaja ploščad Borisa Kraigherja, ki je planirana tako, da bodo na njej prišli na svoj račun pešci. Gradnja ploščadi se je začela avgusta 1978 leta, ko so delavci Gradisa tozdr GE Ljubljana začeli z izkopom gradbene jame in varovanjem le-te. Varovanje gradbene jame je bilo izredno zahtevno, saj je gradbišče v centru mesta, v strnjenem naselju izkop pa je šel v globino 20 metrov in če upoštevamo še višino sosednjih objektov je naša predstava o zahtevnosti teh del popolnejša. Z betonskimi piloti so bili zavarovani temelji obstoječih objektov.

Takoj po prvih izkopih so na gradbišče prišli arheologi, saj so gradbeniki pri svojem delu odkrili bogata najdišča iz časov rimske Emone, ki predstavljajo pomemben

drobec v mozaiku zgodovine našega mesta.

Ploščad se gradi v dveh fazah. Prva faza predvideva gradnjo kletnih prostorov in dveh pritličnih objektov na področju med Dalmatinovo ulico staro Šestico in Titovo cesto. Gradnja od te črte proti hotelu Holiday Inn, vključno s poslovno stolpnico pa predstavlja drugo fazo gradnje ploščadi Borisa Kraigherja.

Letošnja huda zima, kakšne gradbeniki nismo bili navajeni že nekaj zadnjih let in smo tudi v zimskem času lahko delali skoraj normalno, pa je precej ovirala dela na ploščadi, po drugi strani pa je prihajalo do manjših zastojev zaradi pomanjkanja določenih profilov železa. Tako je gradnja prve faze sedaj prišla do, kot pravijo gradbeniki, kote nula, to pomeni, da je gradnja dosegla nivo cestišča Titove. Pripravlja pa se

tudi gradnja dveh pritličnih objektov. A bo gostinski in v njega se bo preselila Šestica, M bo trgovski v njem bi imela svoje prostore Metalke.

Gradnja druge faze se je že tudi pričela. Sedaj se delajo piloti, le-teh bo 109. Piloti so potrebni za temeljenje ker je nosilnost tal precej slaba in je sestavljena iz več kot 30 % ilovice. Druga faza zajema, enako kot prva štiri kletne etaže v katerih bodo garaže, zaklonišča in skladišča ter enonadstropni objekt B v katerem bo Tkanina, gradnja tega objekta je predvidena 1982. leta in osrednji objekt ploščadi, to je 45 metrov visoka stolpnica C, v kateri bodo v pritličju trgovski prostori, v ostalih devetih nadstropjih pa poslovni prostori. Za enkrat še ni znano kdaj bo prišla na vrsto ta stolpnica. Prvotno je bilo predvideno, da bo v njej imela prostore Ljubljanska banka, kako pa bo z gradnjo naprej je odvisno predvsem od dotoka sredstev in od investorjev, ki so zainteresirani za to gradnjo. Druga faza gradnje ploščadi do kote nula naj bi bila zaključena aprila 1982 leta, ostala dela pa bi bila, seveda odvisno od sredstev končana do konca tega srednjeročnega obdobja.

Ploščad Borisa Kraigherja je planirana tako, da bodo na njej prišli na svoj račun pešci in ni predvidena za motorni promet. Dovozi do vseh trgovin bodo speljani preko kletnih prostorov. Predvideno je namreč 5.000 kvadratnih metrov pokritih in 5.500 kvadratnih metrov nepokritih peševih površin. Med Titovo cesto in objekti na ploščadi je v 25-metrskem pasu predviden drevored z asfaltno potjo. Tudi ob Dalmatinovi je načrtana ozelenitev pasu od ceste do objektov. Osnovne peš poti na ploščadi bodo povezovala Titovo z Miklošičevo cesto in Nazorjevo in Dalmatinovo. V kotu med Titovo in Dalmatinovo cesto naj bi stal spomenik Borisu Kraigherju.

C. PAVLIN

Drobne vesti

Ljubljana: Sklenjena je bila pogodba in podpisan aneks k pogodbi o sofinanciranju gradnje Doma srednjih šol v Ljubljani, Gerbičeva ulica (Dom učencev). Gradis bo razpolagal v domu z 240 ležišči.

Maribor: Pri obravnavi predloga gospodarskega načrta za leto 1981 je na zborih delavcev sodelovalo od 919 zaposlenih 641 ali 70 % vseh delavcev zaposlenih v domovini. Razprave so bile zelo živahne in konkretne.

Ljubljana: Na predlog domskih skupnosti so bili v ljubljanskih samskih domovih Gradisa (Bavdkova, Kvedrova, Mislejeva) nabavljeni barvni televizorji, v samskem domu Kvedrova pa je bila urejena še knjižnica. Nabavili so tudi ostale športne rekvizite.

KO Maribor: Sekretar OOOZK Alojz Hraščanec je ob analiziranju dela osnovne organizacije ZK dejal, da je skrajni čas, da se gradisova mladina bolj aktivno vključi v družbeno življenje v Gradisu in izven njega.

Ljubljana: Delavski svet TOZD Ljubljana je odobril osnovni organizaciji Zveze socialistične mladine Gradisa dotacijo v višini din 36.500 ter osnovni organizaciji sindikata v višini din 200.000. Za zagotovitev sredstev iz varstva pri delu pa je namenil din 2.224.164.

Ljubljana: Izvršni odbor OO sindikata SPO je najzaslužnejše sindikalne delavce nagradil z denarno nagrado v višini din 2.000. Nagrado so prejeli: Stane Fidler, Veronika Drašler, Marija Maček, Ludvik Šiftar in Jože Lorenčič. Cestitamo.

Celje: DS je na zadnji seji sprejel koledar delavnega časa za leto 1981 iz katerega je razvidno nadomestilo za proste dni za čas od 21. do vključno 31. decembra. Delali bodo vsako sredo po 10 ur.

Maribor: TOZD Nizke gradnje posvečajo največ pozornosti obravnavi rezultatov gospodarjenja in še ostrejšemu kurzu pri izvajanju stabilizacijskih ukrepov. Med drugim so tudi sklenili, da bodo v bodoče vse seje in sestanki izven delovnega časa, oziroma ob sobotah dopoldne.

Ljubljana: Delavski svet TOZD Ljubljana je potrdil predračun Centra za izobraževanje za leto 1981 po prispevni stopnji 2,5 %, s pripombo, da Center za izobraževanje o porabi sredstev poroča vsake 3 mesece.

Maribor: Delavci KO Maribor so v mesecu januarju in februarju na referendumih sprejeli in potrdili 26 samoupravnih sporazumov.

Za gradnjo druge faze PBK je potrebno napraviti 109 pilotov, ker je nosilnost tal dokaj slaba. Pilote dela Geološki zavod. V ozadju se vidi 4 kletne etaže prve faze

Druga faza poslovnega centra naj bi bila končana do konca letošnjega leta

Za prakso

Delavska univerza Boris Kidrič v Ljubljani je organizirala dvodnevni seminar za tajnike organov upravljanja.

Tajništvo organov upravljanja s svojim delom veliko prispeva h kvalitetnemu delu samoupravnih organov in razvoju samoupravnih odnosov v tozd in delovni organizaciji. Delo je zahtevno in tako obširno, da dostikrat nastajajo problemi, za katere tajnik organov upravljanja težko najde najprimernejše in najbolj zadovoljive rešitve. Poleg tega je to delo občutljivo za vse delavce v tozd in delovni organizaciji, kar povečuje moralno in delovno odgovornost tajnikov organov upravljanja.

Moj namen ni da bi napisala povzetek iz seminarja (za to so ustrezna gradiva pri Centru za izobraževanje), pač bom navedla nekaj primerov, za katere mislim, da jih je potrebno uvesti tudi v Gradisu.

V mesecu februarju smo v vseh tozd in delovnih skupnostih obravnavali in sprejemali zaključne račune.

Osnutek zaključnega računa (v grobem) je lahko izdelan takoj po opravljeni inventuri in tak naj bi bil pravočasno posredovan vsem delavcem. Zaključni račun je običajno narejen po kontnem planu, le tega pa na razume le tisti, ki zaključni račun sestavi. Zato mora biti za zaključni račun narejen tudi povzetek, katerega bodo razumeli vsi delavci tozd in delovnih skupnosti. Le tako bomo zagotovili samoupravno pravico delavcev, da se opravi kvalitetna javna obravnava.

V tozdih dostikrat ni mogoče organizirati enoten zbor delavcev — kar je pravilno, pač pa organiziramo delne zборе — kar pa lahko predstavlja tudi izigravanje neodtujljivih pravic in dolžnosti delavcev; da bi to preprečili moramo zagotoviti vsaj tričlansko delegacijo iz prvega delnega zbora, ki je dolžna verodostojno prenašati stališča prvega delnega zbora na vse nadaljnje.

Postopek za pripravo in sprejem večine samoupravnih splošnih aktov je že ustaljen. Delavski svet na zahtevo ali potrebe delavcev, ali zaradi novosti v zakonodaji začne postopek s tem, da zadalži ustrezno strokovno službo, da pripravi osnutek akta in imenuje komisijo za usklajevanje pripomb in dopolnitev. Administrativno tehnična opravila so tudi znana.

Ko osnutek prejmejo delovne skupine, sindikalne skupine ali posamezni delavci, obravnavajo osnutek in prispevajo pripombe in dopolnitve ter jih pošljejo tajništvu organov upravljanja. Zbrane pripombe in dopolnitve obravnava komisija in pripravi usklajen osnutek za delavski svet skupaj z strokovno službo. Istočasno pa je komisija dolžna, da zopet skupaj s strokovno službo, ki je pripravila osnu-

tek, pripravi tudi kratek povzetek usklajenega osnutka in predlog sklepa za delavski svet. Delavski svet osvoji usklajen osnutek s tem, da ga da kot predlog v sprejem zboru delavcev ali na referendum, ali pa ga sam sprejme s sklepom; kakor je za zakonskimi določili določeno za posamezni akt seveda s tem, da zagotovi zakonski rok za javno obravnavo in razpiše datum za zbere delavcev ali za referendum. Zbor delavcev ali pa referendum praviloma poteka isti dan, tudi če imamo delne zборе ali pa ima OZD več tozd.

Delavski svet nato ugotovi veljavnost samoupravnega akta in veljavnost s sklepom objavi.

Zanimivo pri vsem tem je, da mora biti predlog sklepa podpisan od odgovorne osebe službe, ki je pripravila osnutek, kar jasno kaže, da gre za odgovornost posameznikov pa čeprav je sklep sam bil sprejet na delavskem svetu.

Ob vsem postopku so znane naloge tajništva organov upravljanja, vendar pa se tu ne končajo. Tajništvo organov upravljanja mora zasledovati izvedbo sklepa odnosno izvajanje naloge po sklepu in ugotoviti, če je postopek in sklep dosegel postavljen cilj.

Torej ni dovolj, da samoupravne akte pripravimo in jih sprejmemo po predpisnem postopku temveč, da določila sprejetih samoupravnih aktov tudi v praksi izvajamo ne pa, da jih skušamo namenoma ali nevede izigravati in kršiti.

Tu pa se že prične pomembna naloga samoupravnih delavskih kontrol, ki med drugim ugotavljajo kršitve samoupravnih aktov in opozarjajo nanje delavski svet. Ker ima odbor samoupravne delavske kontrole le kontrolno funkcijo in o ničemer ne odloča, je delavski svet dolžan ukrepati ob opozorilih odbora.

Zanimiva je ugotovitev, da imajo tozd, veliko število samoupravnih splošnih aktov (povprečje 12), OZD pa še več. Iz določil naše zakonodaje pa izhaja, da mora tozd imeti vsaj štiri samoupravne splošne akte (SaS o združitvi, statut, SaS o dohodku in OD in SaS o temeljnih planov). Kako pa v Gradisu?

Samoupravni akti naj bodo kratki, jasni, razumljivi in naj vsebujejo vsa določila, ki so nam potrebna.

Naloga tajništva organov upravljanja je tudi, da obvešča delegate. Kako naj to obveščanje poteka? Običajno imamo poslovnik, ki predpisuje, kakšno naj bo obveščanje oz. informiranje delegatov. Informacija naj bo resnična, natančna, kratka, jasna in jedrnata, zlasti pa pravočasna in razumljiva vsem delegatom. Naloga predsednika delavskega sveta je, da zavrne vsako neprimerno informacijo oz. preobsežna in preveč strokovna gradiva. Ponovno opozorilo na kratke in razumljive povzetke!

Kadar hočemo zagotoviti tajnost

pisemenih informacij, jih moramo poslati priporočeno.

Na dnevnih redih sej naj ne bo več točka »razno« pač pa »vprašanja in odgovori.«

Izrednih sej ni! V poslovni politiki ni trenutnih ali slučajnih odločitev. Če do tega pride, je to odraz »dela« delavcev, ki na tistem področju zaradi katerega naj bi bila sklicana izredna seja, delajo.

Že iz naštetega vidimo nekaj nalog tajništva organov upravljanja in spoznamo, kako pomembne so te naloge. Torej je tajništvo organov

upravljanja posebna služba; položaj službe ima štabni značaj.

Da bo delo uspešno, moramo kakovati primerne delavce in jih stalno izobraževati. Imeti moramo tehnično administrativni servis odnosno delavce za te potrebe. Ker tajništvo organov upravljanja ni samo sebi namen, moramo izobraževati tudi delegate delavskega sveta, samoupravne delavske kontrole, zapisnikarja in druge delavce, ki na tem področju delajo.

ZINKA MIHELIC

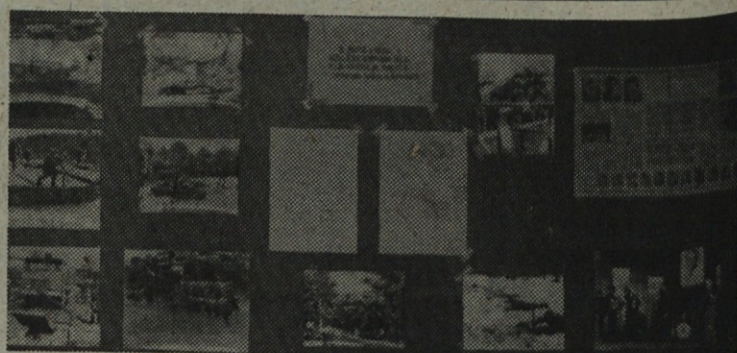
Programska usmeritev osnovne organizacije sindikata Interne banke v letu 1981

Temeljna usmeritev za delo OOOZS Interna banka v prihodnjem obdobju bo posvečena pripravi na III. kongres samoupravljalcev ter na tej osnovi tudi konkretizacija naslednjih nalog:

- utrjevanje in uveljavljanje družbenoekonomskega položaja delavcev, upravljanje z družbenimi sredstvi, odločanje o vseh družbenih zadevah, skladno z ustavnimi in zakonskimi določili.
- dosledno uresničevanje načel delitve po delu in rezultatih dela
- prizadevanje za uspešno gospodarjenje
- dosledno uresničevanje vseh planskih dokumentov za obdobje 81—83
- uveljavljanje družbenoekonomskega odnosov v stanovanjskem gospodarstvu,
- nadalnje razvijanje in krepitev delegatskega sistema, varstvo samoupravnih pravic ter samoupravno reševanje sporov,
- uveljavljanje športnega in popolnega in razumljivega informiranja delavcev,
- skrb za ustvarjanje optimalnih delovnih in življenjskih pogojev zdravstvenega varstva, dostopnost kulture, telesne kulture, rekreacije in oddiha,
- krepitev ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- kadrovska krepitev OOOZS, uveljavljanje načela demokratizacije, kolektivnega vodenja in odgovornosti ter kadrovske priprave na volitve novih članov IO OOOZS in drugih organov.

Na osnovi teh usmeritev je izdelan konkreten pogoram dela, opredeljeni roki in nosilci nalog.

Predsednik IO
Kristina Nos

RAZSTAVA INŽENIRCEV IZ CELJA

Na lanskoletnem srečanju ob dnevu JLA s predstavniki 1. inženirske brigade VII. korpusa NOV, katere pokrovitelj je Gradis in predstavniki inženirske enote iz Celja, ki nadaljnje revolucionarne tradicije 1. inženirske brigade, je bilo dogovorjeno da bomo boljše sodelovali na vseh področjih. Rezultat tega dogovora je tudi manjša razstava, ki so je za Gradis pripravili vojaki celjskega garnizona o svojem življenju in delu. Razstava je bila v avli skupnih služb. Na sliki: razstavni pano.

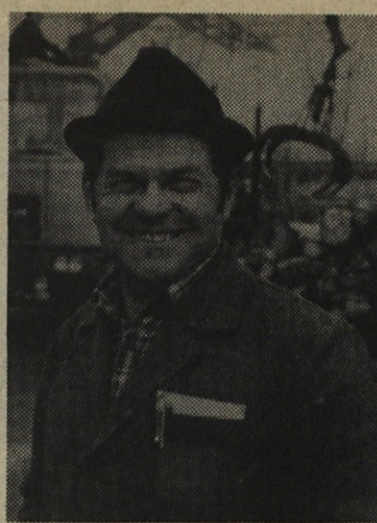
C. P.

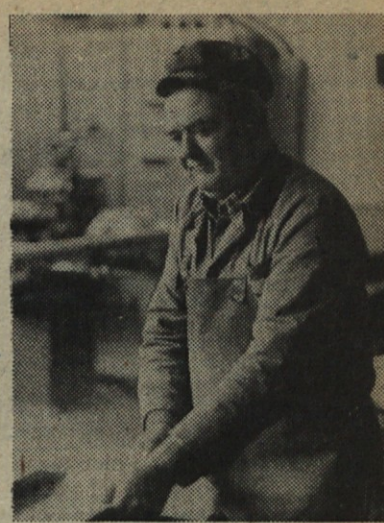
Janez Cof

Zijad Grabus

Vinko Florjančič

Simon Bukovec

Vaše mnenje

KAJ MENITE O VSEBINI IN OBLIKI NAŠEGA GLASILA

Obveščenost, informiranost so besede, ki jih je ob sprejemanju bilanc, zaključnih računov, planov slišati na vsakem sestanku. Kako so naši delavci na gradbiščih zadovoljni z obveščenostjo, ki jim jo nudi naše osrednje glasilo Gradisov vestnik, so bila vprašanja, ki smo jih zastavili ob naši akciji. Takole so odgovarjali:

Janez Cof, TOZD LIO Škofja Loka: Redno berem naš časopis, oz. neredno, ker tako tudi izhaja. Prelitam vsega, saj me zanimajo tudi novice iz drugih naših tozdov. Mislim, da je premalo novic iz našega konca, še posebno ker imamo tako raznovrstno dejavnost. O primarni predelavi lesa, še nisem bral v našem časopisu. Lahko bi bilo tudi malo več slikovnega gradiva, saj so potem sestavki bolj zanimivi. Drugače sem pa z obveščanjem kar zadovoljen.

Vinko Florjančič, TOZD LIO Škofja Loka: Najprej pogledam, če je kaj novic iz naše TOZD, nato pa

še iz ostalih. Mislim, da je takšnih novic še vedno premalo. Strokovni sestavki bi morali biti za časopis prirejeni tako da bi jih razumeli vsi delavci. Tudi nesreče pri delu, ki jih že nekaj časa ne objavljate več, so bile dober opozorilni znak, in bi jih bilo potrebno ponovno uvesti. Vsaj hužje nesreče bi morali prikazati kot opozorilo drugim. Slikovnega gradiva je še vedno premalo. Tudi kronika, ki jo urednik piše le ob koncu leta bi lahko našla mesto tudi že med letom. Sicer pa sem z glasilom zadovoljen, le bolj pogosto bi lahko izhajal, saj bi bile tako informacije še hitrejšje torej boljše.

Simon Bukovec, mizar v LIO: Kot star Gradisovec sem doživel tudi vse spremembe, ki so vezane z našim časopisom. Rad ga berem, saj zvem veliko stvari tudi iz drugih naših tozdov. Morda bi tudi drugi radi kaj zvedeli o nas, pa premalokrat zasledimo novice iz Loke. Morda je malo preveč napisanega o športu in bi ta prostor raje odstopili razgovorom z delavci. Priznati moram, da je časopis dovolj zanimiv, in naj takšen ostane tudi vnaprej.

MUJO TAHIĆ, GE Jesenice:

»Sedam godina radim u Gradisu i od tada redovno čitam naš Gradisov vestnik. List mi se dopada, jedino mislim, da bi trebalo više pisati na srpskohrvatskom jeziku, jer neki od nas slabo razumiju slovenski. Naravno, slabo razumijemo članke iz radničkog savjeta i sindikata jer su napisani za nas radnike, koji slabije razumijemo slovenski previše stručno. Nebi bilo naodmet važnije stvari, koje se neposredno tiču radnika prevesti na hrvatski, tako da bi svi lakše shvatili o čemu se radi.

Osim toga moram reći, da je u našem listu skoro najmanje napi-

sano o jeseniškom tozdu. Najčešće se piše o ljubljanskim tozdovima, pa o Mariboru i Ravnama, ali bi mi voljeli, da češće piše i o nama. Na komej je to krivica ja nebih znao kazati, ali tako je.

Premalo se piše o radnicima. Trebalo bi se njima više razgovarati, da bi oni preko novina mogli progovoriti o svojim problemima.«

MATO ANTUNOVIĆ — TOZD NG MARIBOR

V skupini železokrivcev na mariborskem mostu je še najbolj zgovoren.

GRADISOV VESTNIK mi je všeč, pa tudi ne. Več bi naj bilo novic iz drugih gradbišč, pa ljudje naj bi se več videli na slikah.

Res, da imamo dosti strojev, pa vseeno brez delavcev ne gre. Ker potujem iz gradbišča na gradbišče poznam dosti ljudi, pa sem vesel, če vidim katerega od teh v časopisu.

OCENA GRADISOVEGA VESTNIKA

Na gradbišču Lesne v Radljah, kjer gradi TOZD Ravne, sem srečal tov. Grabus Zijada KV zidarja, ki je ravno betoniral tlake.

Odkraja malo nezaupljiv — je kmalu postal kar zgovoren. Med prijateljskim pogovorom mi je povedal, da je doma iz okolice Travnika, oče dveh otrok, pri Gradisu pa od l. 1975. S svojim delom kar zadovoljen. Tako sem ga prosil naj kaj pove, kako je zadovoljen s časopisom »Gradisov vestnik«.

Vsako številko vestnika redno prečitam. Všeč mi je, da tudi nekaj pišete v našem jeziku, saj nas je dosti iz drugih krajev. Navadil sem se že slovenščine in v časopisu že vse razumem.

Imam pa občutek, da je za delavca še dodatno priznanje za delo, če se vidi v časopisu.

— **Bi mi kaj povedali o vsebini in obliki vestnika.**

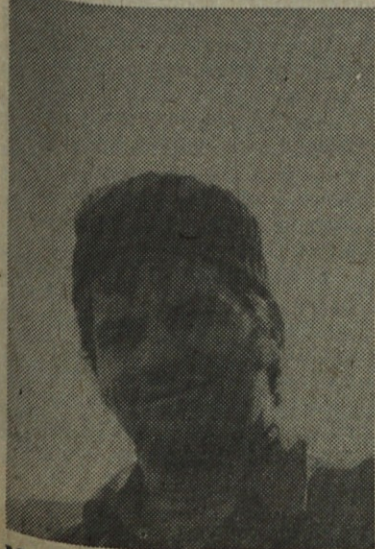
Vsebina se mi zdi kar dobra, saj se najde za vsakogar nekaj. Mislim še, da bi morali dopisniki večkrat priti med delavce na vsa gradbišča. Opažam, da je v časopisu le preveč športnikov in premalo zaslužnih delavcev.

Oblika mi je všeč, le papir je bolj slab, da včasih težko spoznam prijatelja na slikah.

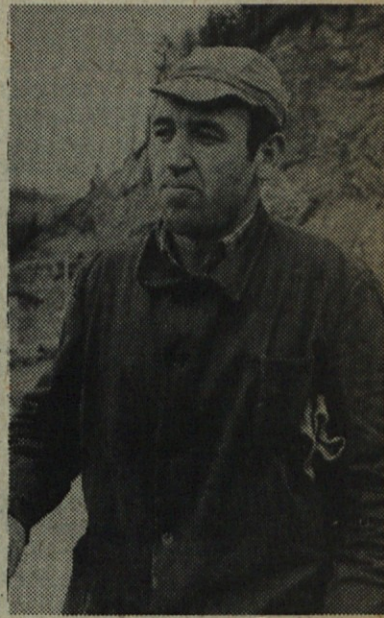
— **Kaj pa čas izdaje. Je mesečno dovolj?**

Če bi časopis takoj dobili, ko izide bi bilo še kar dobro. Večkrat pa pride do nas s precejšnjo zamudo, tudi več kot teden dni, tako so novice že zares stare.

Nadaljevanje na 10. str.

Mato Antunović

Mujo Tahić

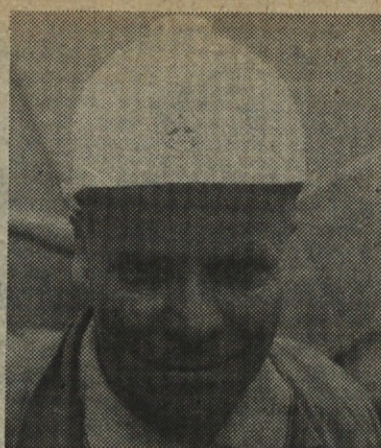
Sokol Šalja

ŠALJA SOKOL — GE MARIBOR

Preberem ga od začetka do konca. Zanima me predvsem kaj se dogaja v naši TOZD, pa tudi kako gospodarijo v drugih TOZD, saj živimo vsi pod eno Gradisovo streho. Prav bi bilo, če bi izhajal redno. Križanka? Tudi to rešujem. Lahko bi bila tudi kakšna domača šala. Navdušen sem za šport, tudi tega preberem.

Pred leti sem delal v Jesenicah, zato me še zmeraj zanima kako je v tej enoti.

Več naj bo razgovorov z delavci, naj povedo svoje mnenje o dogajanjih v enoti.

Ivan Cehner

IVAN CEHNER — TOZD GRADBENA ENOTA MARI-BOR

— No, vsega ne preberem. Je pa dosti zanimivega branja. Rad preberem kakšen članek o delavcih, ki jih poznam. Mislim, da bi takih člankov in slik lahko bilo več.

Šport in križanka me ne zanimajo. Pa naj bo. Drugi pa imajo to radi, če je kaj preprosto napisano, razumem.

Zanima me tudi kaj delajo v drugih TOZD.

Drugače pa sem z GRADISOVIM VESTNIKOM zadovoljen.

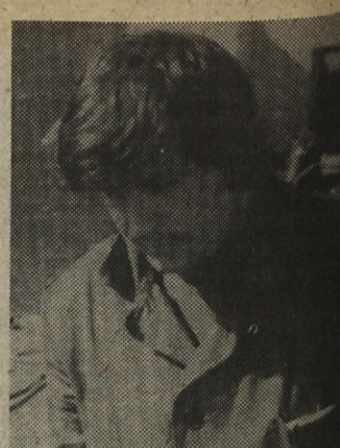

Karl Ploj

KARL PLOJ — TOZD SPO — MARIBOR:

Kot šofer sem večno na poti od betonarne do gradbišč. Kljub temu rad preberem kratke novice, predolgi članki niso zanimivi. Več naj bo takih slik, da človeka spoznaš.

Če vem kdaj izhaja? Prejšnji teden sem ga dobil, drugače pa se mi zdi, da bolj poredko.

L. I. — KO MB

L. I. TOZD KO MARIBOR

Čeprav sem pri Gradisu šele le dni, GRADISOV VESTNIK redno prebiram. Predvsem me zanima kako delajo in živijo delavci v Iraku.

Čeprav nas na zborih delovnih ljudi seznanijo z dogajanjem v TOZD, vseeno z zanimanjem preberem. Tam je dosti več napisanega. Kaj spremenil?

Ne vem. Bi moral razmisлит. Nobol redno, oziroma pogosto bi lahi izhajal.

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA GRADISA

Na prvi seji delavskega sveta delovne organizacije v letošnjem letu so se delegati sestali 5. marca. Dnevni red seje je bil dokaj obsežen, saj je obsegal 20 točk v katerih je bila zajeta ta čas najbolj pereča problematika v Gradisu.

KDAJ BODO ZDRUŽENA SREDSTVA ZA CENTRALNI LABORATORIJ?

Pri pregledu sklepov prejšnje seje delavskega sveta je bilo ugotovljeno, da so izvršeni, oziroma so v izvrševanju. V zvezi z izvrševanjem 25. sklepa 4. seje delavskega sveta in 6. sklepa 5. seje delavskega sveta delovne organizacije, ki se nanaša na sprejemanje Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za skupni laboratorij, je delavski svet vzel na znanje poročilo komisije za usklajevanje pripomb in ugotovilo, da tega sporazuma z različnimi utemeljitvami ni podpisalo še sedem tozdvov (SPO, KO Maribor, Nizke gradnje Maribor, Gradnje Ptuj, LIO, PD Ljubljana in GE Celje). Zato je delavski svet sklenil, da se podaljša rok za sklenitev tega sporazuma do tedaj, ko bo znana nova or-

ganiziranost laboratorijske dejavnosti.

INFORMACIJA O POSLOVANJU V KOPRU

Delavski svet delovne organizacije je vzel na znanje poročilo direktorja APS tov. Uhana in direktorja GE Koper tov. Plazarja o ugotovljeni izgubi po zaključnem računu za leto 1980 v skupnem znesku 123 milijonov dinarjev. Podani so bili tudi vzroki, ki so privedli ta naš tozdv tako težak položaj, kakor tudi informacija, da je tozdv iz svojega rezervnega sklada pokrtil 3,25 milijonov dinarjev, tako da znaša nekrita izguba 120 milijonov dinarjev, ter da je že sprejet sklep o uvedbi sanacije s tem, da bo sanacijski program narejen v čim krajšem času.

SAMOUPRAVNI SPORAZUMI

Delavski svet je obravnaval tudi deset samoupravnih sporazumov, s tem da je nekatere potrdil, za druge začel postopek sprejemanja, ali pa razpisal referendum.

1. Samoupravni sporazum o temeljnih plana delovne organizacije GIP Gradis za obdobje 1981—1985 so obravnavale vse temeljne organizacije, tako da so delavski sveti vseh

tozdvov ugotovili, da je le-ta v skladu s temelji plana tozdvov in da se lahko sprejme v besedilu predloga od novembra 1980 s nekaterimi dopolnitvami usklajenimi v času sprejemanja.

2. Delavski svet je ugotovil, da je sprememba 2. odstavka 10. člena Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za skupne nabave TOZD v GIP Gradis sklenjena, ker so je sprejeli delavski sveti tozdvov-udeleženk na svojih sejah v času od 8. 12. 1980 do 26. 2. 1981. leta.

3. Na delavskem svetu je bil podan predlog za začetek postopka za sprejem sprememb in dopolnitev sklenjenega Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za skupne nabave TOZD v GIP Gradis. Spremembe in dopolnitve so dane tozdvom udeleženkam (vsi gradisovi tozdi razen obeh birojev, v razpravo, ki naj bi trajala do 30. marca letos. Imenovana je bila tudi komisija v sestavi Vekoslav Pečnik, Vojteh Pečlin in Ivan Božič, ki bo razpravo spremljala in usklajevala morebitne pripombe.

4. Delavski svet je sprejel tudi sklep o razpisu referenduma na ka-

terem naj bi sprejeli tri samoupravne sporazume, ki se nanašajo na pravice in dolžnosti naših delavcev pri izvajanju del v tujini:

a) Samoupravni sporazum o pravicah in dolžnostih delavcev v delovnih enotah v tujini (Splošni del);
b) Samoupravni sporazum o pravicah in dolžnostih delavcev v delovnih enotah v tujini (Posebni del) — DE KOL-3 v Iraku;

c) Samoupravni sporazum o pravicah in dolžnostih delavcev v delovnih enotah v tujini (Posebni del) — DE Frankfurt v ZR Nemčiji. Referendumi na katerih bomo potrjeni omenjene tri samoupravne sporazume bodo na tozdvih in delovni skupnosti skupne službe 23. marca letos.

5. Delavski svet delovne organizacije je ugotovil, da še ne more sprejeti predloga Samoupravnega sporazuma o združevanju dela sredstev pri izvajanju investicijskih del v tujini, ker niso usklajena dolžila o skupnem riziku in možnosti temeljnih organizacij, da samostojno nastopajo v tujini. Zato je delavski svet zadolžil komisijo za spremljanje razprave in dokončanje sklenitev samoupravnega sporazuma.

na, da pripravi ustrezne variante predloge in jih ponovno posreduje tozdom v razpravo.

6. Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev pri združevanju investicijskih del v delovni enoti Ingra Gradis v ZR Nemčiji je delavski svet Gradisa dal v potrditev delavskim svetom tozdom. Ko ga bodo le-ti potrdili bo sprejet.

7. Delavski svet delovne organizacije je določil predlog Samoupravnega sporazuma o združevanju delovnih sredstev in pravic v zunanjem trgovinskem prometu in ga dal delavskim svetom temeljnih organizacij v potrditev, istočasno pa je začel komisijo za spremljanje razprave in dokončno sklenitev samoupravnega sporazuma, da v času sprejemanja sporazuma uskladi mnenja tozdom LIO Škofjela Loka, glede njihovega stališča o samostojnem nastopu tozdom v tujini.

8. Delavski svet je začel postopek za sprejem Samoupravnega sporazuma o pravicah in dolžnostih delavcev v delovnih enotah v tujini (Posebni del) — DE P-202D v Iraku. V sporazum bo potrebno vnesti določbe, ki bodo enotne in vsklajene med vsemi udeleženci pri projektu, to pa so Slovenija ceste-Tehnika, Industrijski montažno podjetje, Primorje iz Ajdovščine in Konstruktor iz Maribora.

OSEBNI DOHODKI V LETOŠNJEM LETU

Direktor Analitsko planske službe tov. Stane Uhan je v kratki informaciji seznanil delegate delavskega sveta o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov v letu 1981. Dejal je, da lansko leto v Gradisu nismo prekoračili dovoljene višine mase za osebne dohodke. Le-ti so se nominalno povečali za 16,4 %, vendar so ob upoštevanju porasta življenjskih stroškov realno padli za 12,2 %.

Za letošnje leto je družba nekoliko omilila merila za delitev osebnih dohodkov z željo, da bi preprečevali nadaljnji padec realnih osebnih dohodkov, vendar se moramo vsi zavdati, da je to bilo dosti lažje reči, kot pa bo uresničiti.

Rast osebnih dohodkov naj letos ne bo večja kot 5,6 % od rasti dohodka.

V zaostrenih pogojih poslovanja, ki bodo značilni tudi za letošnje leto, bodo tisti tozdi, ki so v preteklih letih manj izdajali za osebne dohodke lažje poslovali, ne samo letos, ampak tudi v naslednjih letih.

Delavski svet je sprejel tudi sklep, da naj se izplačila iz sklada skupne porabe izplačujejo v višini, ki je bila v veljavi leta 1980, zato ker niso ugotovljeni podatki o možnostih izplačil po določenih. Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981, vendar naj se najkasneje do druge polovice aprila uredi vprašanje višine izplačil iz sklada skupne porabe.

USKLADITEV PRAVILNIKA O TERENSKEM DODATKU

Po sklepu delavskega sveta se je začel postopek za uskladitev Pravilnika o terenskem dodatku z določili Družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci za opravljanje določenih del in nalog. Le-ta v 17. členu določa, da pripada terenski dodatek delavcu, če dela v kraju izven sedeža TOZD in svojega stalnega oziroma začasnega bivališča.

Naš pravilnik pa določa, da pripada terenski dodatek vsem delavcem, ki delajo na terenu. Za teren pa se šteje gradbišče. Torej v našem pravilniku ni takih omejitev kot so določene v družbenem dogovoru, ki je začel veljati 1. januarja letos in zato bo treba naš pravilnik uskladiti z tem družbenim dogovorom ter izplačevati terenski dodatek v skladu s predpisi.

Poleg tega moramo glede na določila 28. člena omenjenega družbenega dogovora urediti v splošnih aktih, da se delavcu, ki dela na terenu povrne stroški za organizirano prenočišče v dejanski višini in stroški za organizirano prehrano v določenem znesku.

Družbeni dogovor določa tudi vprašanje prejemkov iz materialnih stroškov, katere zadeve urejajmo pri nas s posebnim Pravilnikom o prejemkih iz materialnih stroškov. Zato je treba tudi ta pravilnik uskladiti.

ZDRUŽEVANJE SREDSTEV ZA MANJ RAZVITE REPUBLIKE IN AP

V skladu z zakonom, ki je v obdobju 1976—1980 urejal združevanje stalnih sredstev sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in bo za obdobje 1981—1985 noveliran, predlaga delavski svet postopek o možnostih združevanja teh sredstev, ki jih kot mesečno akontacijo tozdi vplačujejo na poseben račun pri SDK. Le-ta bi se združevala na ravni delovne organizacije in bi se usmerjala v konkretno dogovorjene projekte na gospodarsko manj razvitih področjih izven Slovenije, skladno z družbenimi plani in merili teh področij. Za obdobje 1981—1985 je že v pripravi republiška zakonodaja, ki bo podrobneje urejala osnove, stopnje in način združevanja sredstev iz tega sklada za konkretne projekte.

Glede na dosedanje poslovne kontakte sta v realizaciji dva projekta, kjer bi bil Gradis zainteresiran združevati sredstva iz tega sklada:

— odpiranje rudnika in nabava investicijske opreme za proizvodnjo perila v SR Makedoniji v okviru Termike Ljubljana,

— povečanje proizvodnih kapacitet za proizvodnjo silosne opreme — jeklenih konstrukcij. Kooperanta

bi bila Kovinski obrati Ljubljana in Kovina OOUR Bravarija Visoko, SR BiH.

ZOPET NA DNEVNEM REDU TEŽKI PODPORNİ ODRI

Problematico v zvezi s poslovanjem s težkimi podpornimi sistemi že nekaj let nazaj obravnava delavski svet delovne organizacije, rešitve pa nikakor ni in ni. Na prejšnji seji je delavski svet sprejel sklep, da se začasno prenesejo težki podporni sistemi in painer nosilci na zalogo v centralno skladišče, ter da delavski sveti v roku dveh mesecev dajo soglasje na ta predlog.

Proti takemu predlogu so bile štiri temeljne organizacije (Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice), ki predlagajo, da se težki podporni sistemi prenesejo v tozdom SPO, čeprav je znano, da je ta tozdom s sklepom delavskega sveta odklonil prevzem le-te, in se strinja s predlogom delavskega sveta delovne organizacije.

Zato je delavski svet sklenil, da težki podporni sistemi in painer nosilci ostanejo začasno na zalogi v Centralnem skladišču, da se koristnikom navedenega materiala obračunava najemina in da se dokončna odločitev o poslovanju s njimi preloži na naslednjo sejo delavskega sveta delovne organizacije, s tem da ustrezne strokovne službe pri Delovni skupnosti skupnih služb uskladijo stališča s tistimi tozdi, ki so proti prenosu težkih podpornih sistemov in painer nosilcev na Centralno skladišče ali pripravijo drugačen predlog rešitve.

Tako se nadaljevanje o težkih podpornih sistemih nadaljuje!

PRISTOPAMO V SEKCIJO ZA POSPEŠEVANJE EKONOMSKIH ODNOSOV Z ITALIJO

Zakon o prometu blaga in storitev s tujino s 73. členom obvezuje organizacije združenega dela, ki opravljajo posle zunajtrgovinskega pro-

meta z določeno državo, da se te organizirajo v sekcijo za pospeševanje ekonomskih odnosov s tujino pri Gospodarski zbornici Jugoslavije.

Z ozirom na to, da je naša tozdom OGP v letu 1980 ustvarila gospodarsko sodelovanje (izvoz) z italijansko firmo VOLANI-ARCHITETTURA IND USTRIALIZATA S.p.A. ROVERETO-TN, Viale dell'industria 2 in ker se bo tako sodelovanje po vsej verjetnosti nadaljevalo tudi še z drugimi italijanskimi partnerji, delavski svet je izglasoval sklep, da se pristopi v obvezno članstvo tako, da se pristopi k Samoupravnemu sporazumu o osnovah organiziranega nastopanja v gospodarskem sodelovanju z Italijo. Za podpisnika tega sporazuma je delavski svet imenoval glavnega direktorja Gradisa tov. Sašo Skulja.

OSTALI SKLEPI

Na koncu seje so bili sprejeti še nekateri sklepi, ki pa jih posredujemo v telegrafski obliki:

— v skladu z vsemi predpisi (do ne navajamo pravilnike, statute in zakone z členi) se razpišejo dela in naloge glavnega direktorja GIP Gradis,

— imenujejo se delegati v:

a) skupščino poslovne skupnosti Ingra Zagreb,

b) poslovni odbor Grupacije II — gradbeništvo,

c) skupščino poslovne skupnosti »JUGOATOMENERGO« Zagreb,

d) izvršni odbor poslovne skupnosti »JUGOATOMENERGO« Zagreb

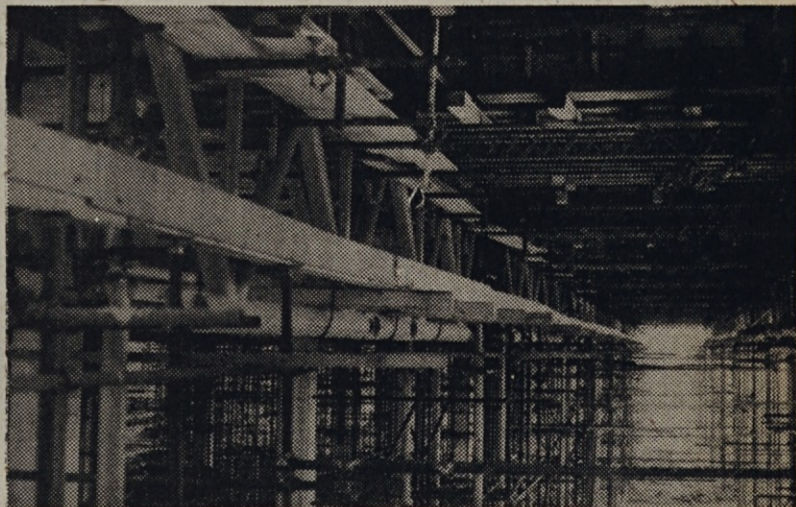
e) odbor samoupravne delavske kontrole poslovne skupnosti »JUGOATOMENERGO« Zagreb,

— delavski svet je dal soglasje na sklep Odbora za standard in rekreacijo na sledeče:

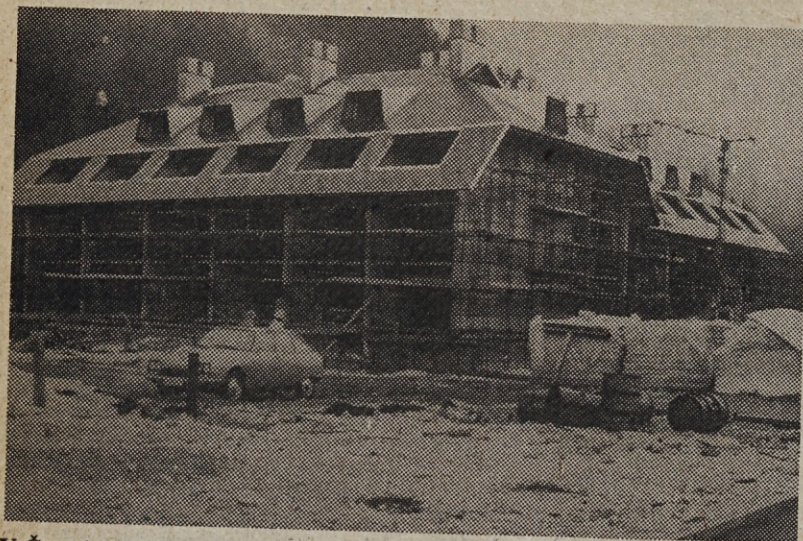
a) regres za redni letni dopust se izplača delavcem skladno s sporazumom, ne glede na to, kje bo delavec letova,

b) na povišanje cene pensionskih storitev v naših počitniških domovih. Le-te objavljamo posebej.

C. PAVLIN

Poslovanje s težkimi podpornimi odri in painer nosilci je že nekaj let stalna točka dnevnega reda delavskega sveta delovne organizacije

V Črtenju pri Kranjski gori je v gradnji še zadnji blok počitniških stanovanj

Leto 1980 je bilo povprečno dobro za naš tozid na Jesenicah. V letošnjem letu, kakor tudi srednjeročnem obdobju 1981—85 si bodo na tozidu prizadevali pridobiti čimveč del na vseh področjih dosedanjega delovanja, pa tudi izven le-teh.

Tržne prilike so za tekoče srednjeročno obdobje zadovoljive, se-

veda če ne bodo restriktivni ukrepi zavrlili načrtovanih investicij. Predvsem so zanimivi naslednji načrtovani projekti: gradnja tunela pod Karavankami z vsemi spremljajočimi objekti in cestnimi povezavami, gradnja nove jeklarne na Jesenicah, ki je največja načrtovana investicija v Sloveniji v letih 1981—85, gradnja tovarne jeklenega korda za Savo

Stanovanjska gradnja na Planini pri Kranju

Temelji za tri stanovanjske stolpice na Koroški beli so že narejeni

Vse manj gradšč pod Mežakljo

Kranj, ki je druga največja investicija na Gorenjskem, gradnja hidrocentral Mavčiče in Kobarid, gradnja avtoceste Naklo-Ljubljana, stanovanjska gradnja na Jesenicah in v Kranju, gradnja poslovnega centra na Jesenicah, gradnja turističnih stanovanj v Črtenju pri Kranjski gori, gradnja hotelskih objektov na Gorenjskem itd.

Večina gradbišč je izven Jesenic

Že nekaj let jeseniški tozid pridobiva vse več del izven Jesenic, v ostalih Gorenjskih občinah, delali pa so že tudi na Primorskem in Ljubljani.

Na Jesenicah imajo trenutno manjša vzdrževalna dela v železnici in pa manjše blagovno skladišče za železnico. Nedaleč izven Jesenic, v Koroški beli gradijo tri stanovanjske stolpice s skupaj 72 stanovanji. Investitor te gradnje je Železarna, 12 stanovanj pa bo naš tozid kupil za svoje delavce, da bo tako vsaj malo

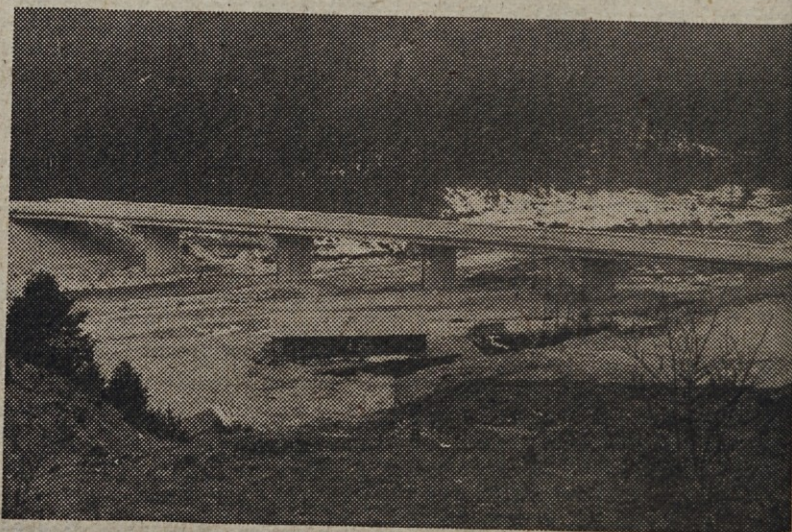
skrajšal precej dolgo vrsto čakajočih na družbena stanovanja.

V Črtenju pri Kranjski gori se za enkrat tudi zaključuje gradnja počitniških stanovanj, saj je v zaključni fazi gradnje še isti blok, ki bo gotov julija letos.

V Kranju je največje gradbišče stanovanjska soseska Planina, ki jo gradimo skupaj s Gradbincem Kranj. Del soseske, ki ga gradi naš tozid bo po končani gradnji imel 390 stanovanj. Gradimo tudi nov objekt za socialno medicino in higieno Kranj. Manjša dela so tudi v Savi Kranj.

Na Rudniku urana Žirovski vrh se dela precej intenzivno, kakor tudi na gradbišču poslovnega centra Slovenijales v Ljubljani, ki ga delavci Jeseniškega tozida gradijo skupaj z delavci GE Ljubljana.

To so vsa gradbišča na katerih delajo jeseničani in večino teh lahko vidite na posnetkih. Iz seznama se takoj jasno vidi, da je vse manj gradbišč pod Mežakljo.

Most čez Savo na katerega bo neposredno priključena cesta iz predora Karavanke je že zgrajen

Jeseničani imajo tudi gradbišče v Ljubljani, saj gradijo južni del poslovnega centra Slovenijalesa

Zaposlenost

Število zaposlenih v lanskem letu je bilo povprečno okoli 700 delavcev, vključno z učenci, kar je manj kot je bilo planirano. V tozidu beležijo zadnja leta upadanje zaposlenosti glede na ostale gradbene tozide in Gradis v celoti.

V strukturi zaposlenih je še vedno visoko število nekvalificiranih delavcev, standardno pa se kaže pomanjkanje visoko kvalificiranih delavcev. Mladi se vse težje odločajo za gradbene poklice, za ročna dela v tem poklicu pa med Slovenci ni zanimanja. Zato se kadrujejo v glavnem učenci iz drugih republik, kar pa nosi z seboj vrsto težav, kot so: slabo vključevanje v kraj kjer združuje delo, dodatna obremenitev z učenjem slovenskega jezika, oddaljenost od rodnega kraja in staršev, po končani učni dobi se vse več učenec vrača v domači kraj itd.

Z ustreznim programom so si v tozidu zadali nalogo, da bodo do

konca tega srednjeročnega obdobja izboljšali kadrovske strukture, tako da leta 1986 v tozidu ne bi imeli nobenega nekvalificiranega delavca več.

Fluktuacija in invalidnost

V Jesenicah je fluktuacija za minulo srednjeročno obdobje znašala 22 %, kar pomeni, da se je vsako leto zamenjala več kot petina kolektiva. V lanskem letu je fluktuacija znašala 23,6 % in je bila nekoliko nižja kot leto prej ko je znašala 26,9 %.

Kaj pomeni fluktuacija 23,6 % v lanskem letu. To pomeni, da je ob povprečno 700 zaposlenih, 212 delavcev odšlo, 206 pa se je na novo zaposlilo. Tako visoka fluktuacija, med višjimi v Gradisu, pa negativno vpliva na poslovanje.

Na Jesenicah imajo težave tudi z invalidi, predvsem z tistimi tretje kategorije, za katere je težko najti

Svojo mizarско-tesarsko delavnico bodo dogradili v letošnjem letu

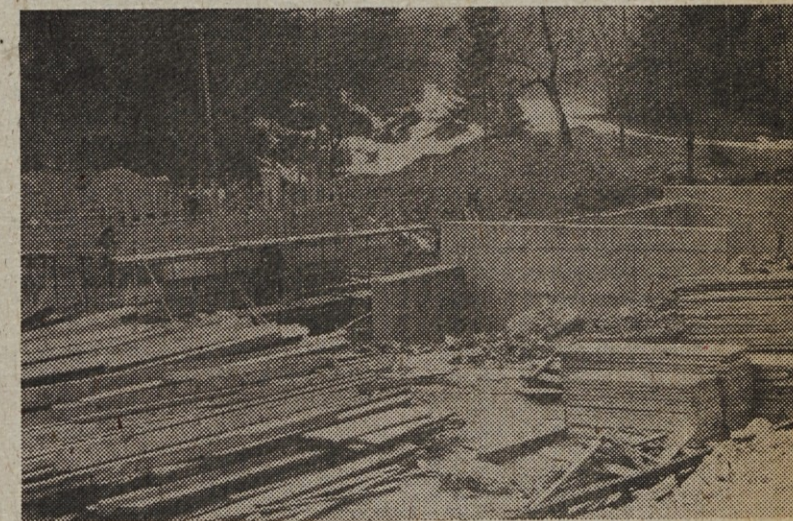
ustrezna delovna mesta. Sedaj imajo 15 zaposlenih invalidov.

Disciplina

Disciplina na tozidu ni zadovoljiva, zato se mora disciplinska komisija sestajati vsaki mesec in obravnavati nedisciplinirane delavce. Lani se je sestala samo dvakrat. Predvsem je preveč neopravičenih izostankov in pa tudi težjih kršitev

discipline, tako da je disciplinska komisija trem delavcem letos že izrekla ukrep prenehanja delovnega razmerja, dvem je izrekla prenehanje delovnega razmerja pogojno za dobo enega leta, enemu razporeditev na drugo delovno mesto za dobo enega leta, petim javni opomin in dvema opomin. Večina teh prekrškov pa je bila strojena že v lanskem letu.

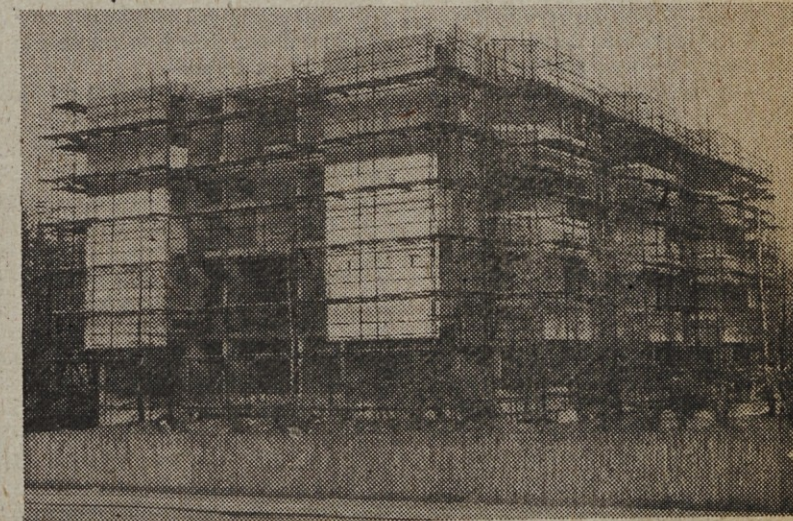
C. PAVLIN

Manjši mostiček gradijo naši delavci na področju gradbišča RUŽV

Delavci jeseniškega tozida se vsak dan z avtobusom pripeljejo na delo iz samega doma v Kranju

V Kranju gradimo nov objekt za socialno medicino in higieno

Rudnik urana Žirovski vrh je poleg gradbišča na Planini največje gradbišče jeseniškega tozida

V razvojnih usmeritvah gradbeništva poiskati tudi rešitve za gradbeno dejavnost

Skupščina mesta Ljubljana je na zadnji seji obravnavala stanje in izhodišča za nadaljni razvoj ljubljanskega gradbeništva. Ker je problematika z ozirom na predstoječo problemsko konferenco v gradbeništvu, pomembna tudi za nas, objavljamo nekatere bistvene pripombe.

Gradbeništvo je prišlo v zapleten položaj, ki utegne povzročiti da bo ostalo prihodnje leto brez dela večje število gradbenih delavcev v Ljubljani.

Število zaposlenih v ljubljanskem gradbeništvu se je decembra 1980 zmanjšalo za 7,5 %, v primerjavi z decembrom 1979 (teritorialni princip). Med gospodarskimi področji ima skoraj najnižje povprečne osebne dohodka gradbeništvo ob dejstvu, da ima 16,5 % zaposlenih do 6000 din OD in 10,6 % zaposlenih nad 13000 din OD. Upoštevajoč dejstva, da je v ljubljanskem gradbeništvu zaposlenih približno 17.700 delavcev, kar je skoraj 10 % vseh zaposlenih v Ljubljani, ki ustvarjajo nad 10 % ljubljanskega družbenega produkta.

Pogoj za racionalno odvijanje celotnega gradbenega procesa predstavljajo dolgoročne investicijske priprave in strokovno usposabljanje investitorjev za izpeljavo investicij z lastnimi strokovnimi kadri. Ugotavljamo, da se v fazi investicijskih priprav z izdelavo urbanistične, projektno in druge tehnične dokumentacije, investicijskimi programi in drugimi osnovami, ki so potrebni za zagotovitev gradbenega dovoljenja, vnaprej opredeljuje več kot 75 % vseh stroškov, še preden pridejo graditelji na gradbišče.

To pomeni, da je ravno v fazi investicijskih priprav največ možnosti za zniževanje stroškov graditve.

Zato je potrebno, da se glede investicijskih priprav zaveže investitorje, da pri gradnji vsakega objekta zagotovijo naslednje minimalne pogoje:

1. Strokovno izdelan investicijski program, verificiran in sprejet v pristojnih samoupravnih organih in družbenih institucijah, ki mora upoštevati in zagotoviti optimalne pogoje za izdelavo tehničnih osnov in za gradnjo objektov, ne pa samo minimalne zahteve metodologije za izdelavo investicijskih programov. Ta pogoj mora obveljati za vse investitorje, tudi za gradnjo stanovanj in celovitih stanovanjskih sosesk;

2. Pravočasna pridobitev in priprava zazidalnega zemljišča,

3. Pravočasna pridobitev lokacijskega dovoljenja in vsa potrebna soglasja,

4. Upoštevati enotne družbeno

dogovorjene kriterije za oddajo del, bodisi z neposrednim dogovarjanjem, zbiranjem ponudb ali javnimi natečaji,

5. Investicijski nadzor in otale pogoje za gradnjo.

Brez tekočih, temeljitih investicijskih priprav, ki zagotavljajo nemoten potek gradnje, ne bi smeli dopuščati začetka graditve nobenega investicijskega objekta.

Hitrejši razvoj dohodkovnih odnosov z udeležbo na skupnem prihodku je neizbežna nujnost nadaljnega razvoja in pogoj za hitrejši proces integracije, delitve dela in specializacije, s tem pa tudi za zniževanje stroškov in stabilizacije cen na področju gradbeništva.

Investicijske naložbe v nadaljni razvoj gradbeništva bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju usmerjene predvsem skladno z operativami v »Dogovoru o temeljih družbenega plana mesta Ljubljane za obdobje 1981 — 1985« (člen 32.).

Pri medsebojnem dogovarjanju bodo OD s področja gradbeništva upoštevale predvsem naslednja načela:

- a) da bodo investirale samo — v industrializacijo gradbene proizvodnje

- v kapacitete, ki bodo omogočile večjo delitev dela in specializacijo

- v zagotavljanje potrebnih gradbenih materialov (upoštevajoč ukrepe za zaščito naravnega okolja in porabo energije ter gradbene opreme)

- v razvoj zaključnih del, ki pomenijo ozko grlo v celotni proizvodnji ali modernizaciji in racionalizaciji proizvodnje

- v kapacitete, ki bodo omogočile večji obseg del v tujini oz. večji izvoz gradbenih izdelkov, opreme in gradbenih materialov

- v raziskave in razvoj tehnologije

- b) da bodo tudi pri teh naložbah dajale prednost tistim naložbam, ki bodo temeljile na združevanju sredstev zainteresiranih udeležencev

- c) da se bodo odrekale vsem naložbam, ki ne ustrezajo gornjim pogojem z namenom, da se prepreči podvajanje kapacitet, uvajanje neracionalne proizvodnje ter neracionalno koriščenje obstoječih kapacitet

- d) da ne bodo razširjale ali uvajale tistih gradbenih proizvodov ali proizvodnje, ki je sicer same nimajo ali je nimajo dovolj, jo pa lahko pokrijejo z zmogljivostmi drugih delovnih organizacij v medsebojnem sodelovanju.

Kadrovske vprašanje postaja

eden močnejših omejitvenih faktorjev nadaljnjega razvoja gradbeništva tudi v Ljubljani. Pri tem je potrebno opozoriti na dva vidika problema:

1. pomanjkanje mladih in izkušenih gradbenih strokovnih delavcev direktno na gradbiščih, saj je bolj iskana zaposlitev v takšni ali drugačni strokovni instituciji

2. pomanjkanje izkušenih inženirjev in drugih gradbenih strokovnjakov, ki bi bili pripravljeni prevzemati dela v tujini, kjer uspe le tisti izvajalec, ki je izredno kvaliteten in organiziran.

V zvezi s kadrovsko problematiko velja opozoriti tudi na proučitev možnosti prerazporeditve delovnega časa v gradbeništvo, predvsem na področju gradbene operative in zaključnih del glede na sezonska obdobja. Namreč prav na tem področju je na voljo še precej neizkoriščenih možnosti oz. rezerv za dosego racionalnejšega procesa graditve.

Pri organiziranju združenega dela zasluži posebno pozornost ustavno konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela v smislu zakona o združenem delu in njihovo združevanje v delovne organizacije.

Ostro je treba preprečiti razraščanje podjetniške miselnosti v TOZD in zapiranje v ozka lokalna tržišča, ki predstavlja najhujšo oviro racionalni delitvi in organizaciji dela.

Da bi čimprej presegli sedanjo lokalno razdrobljenost in regionalno zaprtost organizacij združenega dela, za katero je značilno, da vsi delajo vse, da ni odgovarjajoče delitve dela in specializacije, da je posledica tega razdrobljena, neučinkovita konkurenca, slaba izkoriščenost opreme in kadrov, kar vse povzroča previsoke stroške, ki vplivajo na nizko akumulacijo ter visoke cene, je treba nadalje skrbeti za smotno integracijo združenega dela, posebej razdrobljene gradbene projektive in takoimenovanih inženirirgov, pa tudi OZD za izvajanje montažnih, instalacijskih ter zaključnih del v zaokrožene proizvodne celote na dohodkovnih osnovah.

V interesu nadaljnjega razvoja gradbeništva ne le na ljubljanskem področju, ampak v Sloveniji nasploh je, da ne odpiramo več dilem o nujnosti organiziranja v učinkovite velike poslovne sisteme. Čeprav so bili v pravno-formalnem povezovanju v SOZD doseženi določeni rezultati, do neke mere tudi pri skupnem poslovanju, pa sedanje stopnje še zdaleč niso zadovoljive.

Rešitev tega problema je treba iskati v dohodkovni soodvisnosti in

neposrednemu povezovanju v celoviti proizvodno gradbeni proces. Pri tem pa moramo izoblikovati zaostrene pogoje za ustanavljanje takšnih OD, posebno takoimenovanih inženirirgov, ki morajo imeti jamstveno sposobnost za prevzemanje materialne odgovornosti, za kvaliteto in funkcionalnost njihovih izdelkov in se zavzemati za združevanje oziroma povezovanje celotne projektive v Ljubljani v ustrezni organizacijski obliki.

V razvojnih usmeritvah gradbeništva bo potrebno poiskati rešitve tudi za gradbeno dejavnost, ki zajema montažna, instalacijska in zaključna dela. Ta gradbena dejavnost, ki npr. pri stanovanjski graditvi porabi več kot 60 % vsega časa graditve na gradbišču, je poleg kronične deficitarnosti tudi izredno razdrobljeno. Rešitev je torej v tesnem dohodkovnem povezovanju zaokrožene proizvodne celote ter v industrializaciji celotnega proizvodnega gradbenega procesa.

Ob zaključku naj poudarimo, da bo zaradi radikalnega zmanjševanja obsega del v gradbeništvu v prihodnjih letih prišlo do zaostrovanja konkurence med OZD v gradbeništvo. Ta pa bo vodila prav gotovo le lažjemu uvajanju, zlasti organizacijskih in tehnoloških ukrepov za gospodarnjšo zidavo in s tem k relativnemu zmanjševanju stroškov v gradbenem procesu. Poleg tega bodo nove razmere vplivale tudi na kvaliteto dela, saj bodo lahko strokovnjaki s področja gradbeništva več časa posvečali temeljitim pripravam — raziskavam posameznih detajlov, ki so jih v obdobju gradbeniške konjunktore pogosto zapostavljali oz. celo prezrli.

Ob vsem tem bodo zaostrene razmere na domačem trgu prisile gradbene OZD, da bodo del zmogljivosti razmestile tudi na tuja gradbišča, kar sovpada tudi z dolgoročnimi usmeritvami, načrtanih v planskih dokumentih. V tujini pa ne bi smeli iskati le deviz, temveč tudi včasih mogoče še pomembnejše sekundarne koristi, kot so na primer tržne in tehnološke izkušnje.

Da pa bi lahko učinkovito izkoristili ugodne vplive ekonomskih zakonitosti, moramo voditi tako organizirano in koordinirano akcijo, ki bo vodila do tekočega reševanja navedenih problemov in sprotne vključevanja ustreznih rešitev v gradbeniško prakso in s tem multiplikativno pospeševanje kvalitete razvoja gradbeništva v Ljubljani in v Sloveniji.

iz delegatske gradiva zbral:
Lojze Cepuš

Rezolucija i saopštenja — izraz radničkog mišljenja

Nacrt rezolucije za Treći kongres samoupravljača Jugoslavije ne može se pisati na osnovi mišljenja političke birokratije, direktora, ili profesora. Ovaj dokument mora biti odraz radničkog mišljenja, treba da sadrži opšteprihvaćena, usaglašena i u zaključke pretvorena pitanja koja će predstavljati društveno-političku orijentaciju i dogovor za akciju u čitavom društvu. Kad je, pak, reč o saopštenjima za Treći kongres, njih ne smeju pisati stručni organi i rukovodeće strukture u udruženom radu. Takva saopštenja možda bi bila lepo napisana, ali je veliko pitanje u kojoj bi se meri oslanjala na mišljenje radnika.

Mada se različitih sastanaka, ovi zaključci čine celinu i predstavljaju neobično važan putokaz za ovaj trenutak kongresnih priprema. Na sastanku radne grupe za razradu trećeg tematskog područja »Udruženi radnici u delegatskom sistemu«, primećeno je da javne rasprave

kakva se želi i koja je zapravo i razlog održavanja kongresa, još nema i da postoji velika opasnost da se ovaj skup samoupravljača pretvori u simpozijum.

Stoga je predsednik radne grupe Stane Dolanc istakao da se više ne sme čekati da javna rasprava krene sama od sebe. Treba ići u radne kolektive i do mišljenja radnika dolaziti u neposrednom kontaktu i razgovoru sa njima. U skladu s ciljevima kongresa, ni broj saopštenja neće se ograničavati, kako bi se saznalo za što više problema i pokrenuo politički život u udruženom radu koji će trajati i posle skupa samoupravljača.

Pri tom, uopšte nije važno na koji će način saopštenja dobiti mesta na Kongresu, niti da li će rešenja koja se u njima predlažu naići na širu podršku. Jer, Kongres nije sam sebi cilj, već samo korak u neprekidnoj akciji usmerenoj na produbljivanje samoupravnih odnosa. Neobično je

značajno, međutim, da i saopštenja i usmene diskusije na Kongresu dobiju punu delegatsku potvrdu. To ne znači da na Kongresu neće biti slobodnih strelaca, ali prema rečima Dolanca sa njima neće biti teško polemizirati ako ustrajemo na kursu na koji smo se opredelili.

Radna grupa za izradu Rezolucije, je takođe, u veoma delikatnoj situaciji. Vremena nema mnogo, a na žalost ni odgovora na pitanja postavljenim u Tezama za pripremu Kongresa. Na sastanku radne grupe istaknuto je, pak, da rezolucija mora biti konkretna i da uz to treba da bude izraz raspoloženja radnih ljudi izraženog u pripremama za Kongres i na samom skupu. Ona mora biti konkretna i tako što će, skupa sa ostalim kongresnim dokumentima, reći i šta smo ostvarili od postavljenih zadataka i šta dalje treba da činimo. O problemima s kojima se sukobljavamo mora se reći sve što se zna, ali isto tako treba otvoreno priznati ako nešto nismo u stanju ovog momenta da rešimo. Jedino tako će doći do pravih teorijskih razmatranja i mogućih rešenja. Rezolucija će, uz to, nesumnjivo ponoviti i neke opšte stavove, ne zbog toga što nisu dovoljno poznati, već zato što nije malo shvatanja kojima se oni dovode u pitanje.

Isto tako, za neka opšta opredeljenja moraće se naći i malo preciznije vremenske odrednice. Prema rečima predsednika radne grupe Kire Gligorova, nema sumnje da je samoupravljanje cilj i zadatak epohe i da se u skladu s tim ne može ostvariti preko noći. Ali i ovaj, ko i svaki drugi cilj, ima svoje etape ka

njemu se ide korak po korak. Treba stoga videti dokle se stiglo po svakom od pitanja koja će se na Kongresu pokrenuti. Tako, na primer, postoji dosta rašireno gledište da su odnosi u raspolaganju dohotkom manje-više dati i jedino realni. Kongres međutim, mora određenije reći na koji način i u kojoj će se meri menjati sadašnji nepovoljni položaj udruženog rada u raspolaganju dohotkom. Kongres mora ukazati i na konkretne korake za izlazak radnika na društvenu scenu izvan fabričkih zidova, mora odgovoriti zašto se odlučivanje toliko pomera izvan okvira i domašaja udruženog rada. Jer, ponavljanje stavova Ustava i ZUR-a samo po sebi neće doprineti daljem razvoju samoupravljanja.

V. REŠETAR

Kompenzacije i za stanovanje?

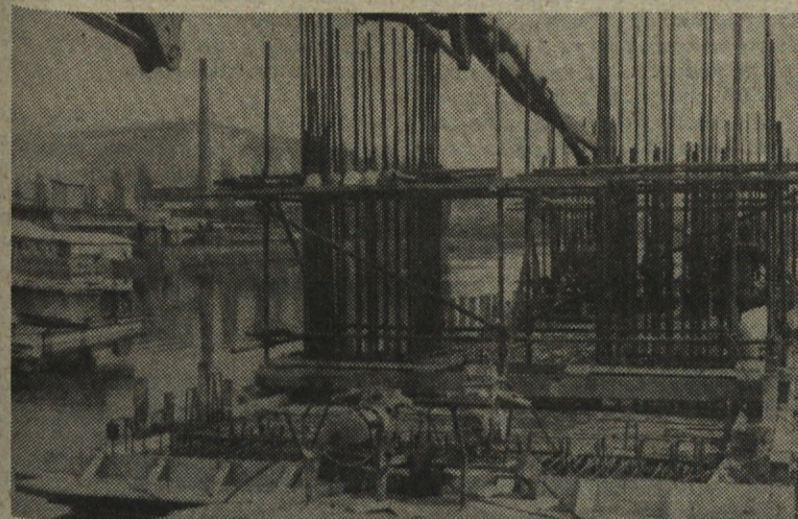
POSLE OVOGODIŠNJEG PORASTA TROŠKOVA ŽIVOTA

Troškovi stanovanja četvoročlane radničke porodice povećani su u prva dva meseca ove godine za 25 odsto. Na njihov porast presudno su uticala poskupljenja ogreva i osvetljenja za 32 odsto, nameštaja za 24, a slično je i sa vodom, održavanjem stanova, iznošenjem smeća, javnim gradskim prevozom i ostalim izdacima vezanim za život u gradovima. Sudeći prema ovim podacima bujanje cena nije mimošlo ni troškove stanovanja, koji su jedan od značajnih elemenata ukupnih troškova života. Ovakve okolnosti navele su većinu »gradskih očeva« da ozbiljno razmotre mogućnost, da osim sadašnjih subvencija stanarina, počnu

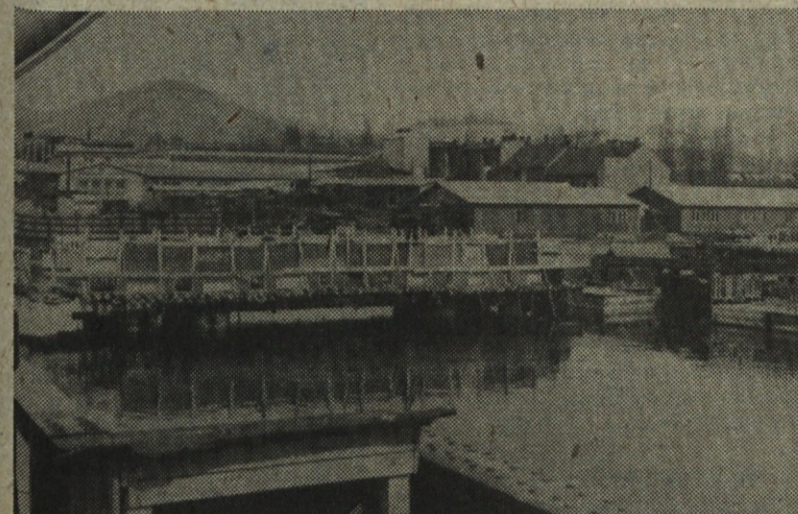
i sa nadoknadama svih troškova stanovanja.

Trenutno nadoknadu za kirje koristi relativno mali broj stanara. Njihov broj u Skoplju je 1.456, u Beogradu — 4.520, u Sarajevu — 1.456, u Zagrebu — 180, Titogradu 224 i Novom Sadu 336. I ovi podaci ukazuju na opravdanost namera da se uskoro počne i sa kompenzacijama troškova stanovanja, s tim što bi se proširio i broj onih koji bi »uživali« i povlastice za kirije. Ovo tim pre, što je u većini republika i pokrajina, osim u Hrvatskoj i Kosovu, postignut dogovor o povećanju stanarina.

Nadaljevanje na 16. strani

Izgradnja dvoetažnoga mostu v Mariboru

Za svojevrsten dvoetažni most v Mariboru bo potrebno kar precej betona in železa

Nadaljevanje s 15. strani

Doduše, valja napomenuti, ponegde se za kratko odustalo od ove name-re, ali do početka leta »nosioci stans-kog prava« mogu sa velikom izvesnošću očekivati »čestitke« SIZ — ova za stanovanje.

I dok će poskupljenja stanarina biti nešto ublažena, veliko je pita-nje, međutim, kako »umilostiviti« rast cena ostalih komunalnih usluga. O čemu svedoči i ovogodišnji »pro-boj« u januaru i februaru. U gotovo svim većim gradovima se, recimo, više novca daje za grejanje stanova nego za kiriju. Sve su skuplje i ostale usluge. Pa ipak, ne treba smetnuti sa uma, velika većina gradskih komu-nalnih organizacija posluje s gubi-cima ili na »pozitivnoj nuli«. Ovo je, nema sumnje, prilično jak razlog za pravdanje sve češćih poskupljenja, pa ih i ubuduće valja očekivati.

Posle naglih povećanja troškova života prošle i početkom ove godine jedan od načina za njihovo ublaža-vanje je i nadoknada dela cena sta-narina i komunalnih usluga. Među-tim pitanje je gde naći izvore za ne baš mala sredstva. Da bi se cene do-nekle smirile i pri tom pomoglo komunalnoj privredi ponegde se reše-nja traže u kresanju investicionih planova, pa se deo tako stečenog

novca ulaže za ovu svrhu. Drugi, opet, izlaz vidi u novim samodopri-nosima građana. Međutim, ti izvori su gotovo presahli, jer to istovre-meno znači osiromašenje privrede, kupov ne moći stanovnika i podsti-caj novim troškovima života. Jedno od novijih rešenja, o kom se za sada samo još priča, je sistem sveopšte kompenzacije cena kombinovan sa individualnim nadoknadama (sub-vecijama).

Prema sadašnjem razvoju doga-đaja pretezan broj gradova se već iz-jasnio za nadoknade troškova stana-rina ili komunalnih usluga. Sredstva će se već nekako prikupiti, pa će rast cena, verovatno, biti za kratko uma-njen. Međutim, niko, koliko je poz-nato, nije kao izvor sredstava pome-nuo korisnike stanova koji imaju znatna višan stambenog prostora ili čak dva ili više stanova. Odugovla-čenjem poskupljenja kirija i regresiranjem komunalnih usluga i njima se pomaže, a ne bi trebalo. Dok s druge strane, veliki broj podstanara, osim što plaća pune ekonomske ki-rije »gazdama«, biće ponov o u pri-lici da jedan deo svog dohotka, bilo na koji način prikupljali sredstva, izdvoji za nadoknade troškova onih koji imaju stan. I o tome se malo vodi računa, a trebalo bi.

SLOBODAN KOSTIĆ

Koliko dugo još?

Nedavno se u republičkom sindi-katu Slovenije, gde su pozvani pred-sednici opštinskih i medjuopštinskih komisija za obaveštavanje dogodilo nešto što zaslužuje naročitu pažnju — piše Srećko Logar u »Komuni-stu«. Osim dnevnog reda učesnici skupa trebali su da čuju nekoliko uputstva u vezi s popisom stanovniš-tva, domaćinstva i stanova. Pred šalom su bili pripravljeni bilten broj 1 od oktobra 1980. i bilten broj 2 od decembra 1980. A prošla i ova ne-delja pripadaju već drugoj polovini februara. Direktor Zavoda SR Slo-venije za Statistiku Franta Komel je u uvodnom obrazloženju posebno naglasio značaj sredstava informisa-nja u udruženom radu i izrazio miš-ljenje da o tom važnom događaju upoznaju radnike i u fabričkoj štampi a posebno o stvarima o nepo-srednoj vezi s našim radnim čove-kom. Drug direktor je u biltenu od 1. oktobra 1980. napisao u uvod-nom članku pod naslovom »K prvom broju biltena« izmedju osta-log: »Bilten će biti istovremeno i »baza« informacija i za sredstva javnog obaveštavanja«.

Novine u udruženom radu koje izlaze u SR Sloveniji, (ima ih oko 600 u izvodu od blizu milion) nisu dobile ni oktobarski ne decembar-ski bilten, mada im zakon o javnom obaveštavanju to obezbeđuje.

Neko je »već« u februaru štam-pao oba broja biltena u 200 izvoda i blagovremeno jih je ponudio ured-

nicima novina u udruženom radu. I to baš sada kada ima u novinama previše informacija o završnim ra-čunima, godišnjim planovima, sred-njoročnom planu, o pripremama za 3. Kongres samoupravljača Jugosla-vije i slično.

Da li se u tom slučaju radilo samo o propustu? Onda neka nam radnici Zavoda SR Slovenije za statistiku to ne zamere. Dosadašnja praksa nam govori da je štampa u udruženom radu za neke strukture još uvek u drugom planu. U momentu kada se za neke aktivnosti nadjemo u vre-menskom tesnacuu, a potrebno je animirati udruženi rad, tek onda se neko seti i počne govoriti faze o važ-nosti te štampe.

Pogledajmo istini u oči: da li ras-polazete podacima na koliko konfe-rencija za štampu za sredstva javnog obaveštavanja sede medju pred-stavnicima »velikih sredstava« (»Delo«, »Večer«, TV, radio i još neki lokalni časopis) novinari i urednici časopisa udruženog rada? Ne, i »Iskra«, »Železarna«, »SOZD ZIV TAM« i drugi veliki nedejni li-stovi koji izlaze u preko 10 hiljada izvoda, za takve prilike nisu zanim-ljivi! Pa tako ne i za Komitet za in-formisanje pri izvršnom veću SR Slovenije koji takodje povremeno saziva konferencije za štampu, te konačno ne ni za odličnu televizijsku novinarsku konferenciju za štampu koju je pre nekoliko dana vodio Darko Marin. Rasprava je zalazila u srž ključnih problema o udruženom radu. Koliko drugo još?

Zašto smo neefikasni?

Tek minula delegatska debata o privrednim kretanjima na početku 1981. godine u Skupštini Jugoslavije poklonila je izuzetnu pažnju efika-snosti privredivanja. Nešto, u tom domenu, očividno nije u redu, dosta dugo se sporazumevamo o reše-njima koja ne dopuštaju bilo kakvo odugovlačenje, spori smo u realiza-ciji onoga što smo se dogovorili. Sa skupštinske govornice ovakve kon-statacije čule su se više puta, uz pri-medbu da sporost devalvira mnoge inače dobro zamišljene akcije i mere.

Rezolucije koje donosimo za svaku godinu i u kojima konkretizu-jemo planske zadatke, po pravilu, nisu operativne već traže razradu i konkretizaciju i to putem dogovora republika i pokrajina i samouprav-nih sporazuma u udruženom radu.

Saglasnost o ovim pitanjima, među-tim, ne postiže se jednostavno i lako, ne poštuje se rokovi i dok se sve to ne završi i mere ne postanu opera-tivne protekne i više meseci, pa dej-stvo o donetih mera u preostalom delu godine izostaje. Ekonomska Rezolucija za 1981. godinu, na pri-mer sadrži oko pedeset zadataka i obaveza u realizaciji ekonomske po-litike koje valja doneti uz saglasnost republika i pokrajina ili putem sa-moupravnih sporazuma. Ovim se, naravno, ne može pravdati neefika-snost u donošenje pojedinih mera ekonomske politike, ali se ovi ra-zlozi nikako ne mogu ni zanemariti. Utoliko pre što ima još pitanja o ko-jima nije postignuta saglasnost, a posledice su nepovoljne.

U skladu sa ovim ima dosta ra-zloga da se ne zaobidje pitanje efi-kasnosti sporazumevanja i dogovar-janja na svim nivoima društva i, na-ravno, u udruženom radu. Od toga, više puta je rečeno, veoma zavisno razvoj sistema socijalističkog sa-moupravljanja, delegatski sistem i jačanje uloge radničke klase u druš-tvenoj reprodukciji. Nisu retki pri-meri, rečeno je u Skupštini Jugosla-vije, da se ne ostvaruju najbitniji za-daci koji su bili predmet sporazume-vanja i dogovaranja. Naravno, to ne bi smelo da otupi napore društva i udruženog rada, posebno, da spora-zumima i dogovorima rešava pitanja razvoja i poslovanja. Valja imati u vidu da su se neke teškoće javile i zbog nedograđenosti ili zbog nedo-slednog sprovođenja postojećih si-stemskih rešenja.

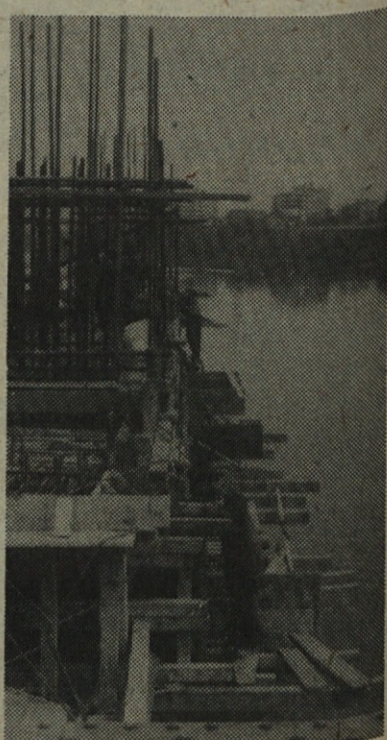
Pored ovih, pretežno subjektivnih uzroka naših slabosti u privrediva-nju, dosta teškoća se javlja zbog značajnih poremećaja u materijal-nim tokovima što se ispoljava pre

svega u neravnoteži ponude i traž-nje, neuspostavljenim dohodovnim odnosima, kao i sporom prilagoda-vanju naše privrede bitno izmenje-nim uslovima u međunarodnim ekonomskim odnosima. Teškoće su posebno izražene na sektoru tržišta i cena. Ističe se, tim povodom, da smo dosta kasnili sa organizacionim pri-premama za primenu novog Zakona o društvenoj kontroli cena, pa već izrečenu javnu kritiku niko ne ospo-rava. Mada su na nivou federacije organizacione pripreme većim delom okončane još u novembru prošle godine, u pojedinim republi-kama, a naročito opštinama, ovi po-slivi, počevši od stvaranja samou-pravnih interesnih uajednica pa do donošenja podzakonskih akata još nisu dovedeni do kraja. Sve to, bez sumnje, otežava dosledno sprovo-đenje dogovorene politike u oblasti cena.

I ovih dana potpisani Dogovor o sprovođenju politike cena u 1981. kasni. Kaže se da je do zakašnjenja došlo zbog veoma složene situacije na tržištu i nepovoljnog kretanja cena na početku godine.

Primer neefikasnosti u privredi-vanju ima još dosta. Tu su investicije koje predstavljaju izrazit primer neefikasnosti, zatim snabdevanje repromaterijalom i sirovinama, a i sa spoljnotrgovinskom razmenom ne možemo biti zadovoljni.

NIKOLA KORAC

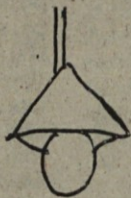

Dela na novem dvoetažnom mostu
čez Dravo v Mariboru

- ČUJEM DA IMAŠ MANJAK OD STOTILJADA?
- ŠTO HILJADA DE BILO PRE DOČEKA
NEVE GODINE !..

HUMOR

- SAD JE ZAISTA GOTOVO, KAD I ŠLOGERICA
VIŠE NE POMAŽE

Naši mladi pjesnici

MI MLADI

Mi mladi idemo u škole i fakultete, zato smo dobro mamino djete, Glavno što volimo to je obrazovanje, jer u životu najpotrebnije nam je znanje.

Učenje nam ponekad pravi mnogo problema, i to kad u našoj priči je ljubavna tema.

Kad hoćemo u disco ili kino, tata kaže »to vam djeco nije fino.«

Na radne akcije idemo bez mnogo razmišljanja, jer tu steknemo mnogo prijatelja.

Na radnoj akciji život je pravi,

samo što ga rano ustajanje kvari.

Kad radimo na trud ne mislimo,

jer uz sebe brigadirke imamo.

Uključujemo se u razne omladinske organizacije,

jer u njima su organizirane dobre akcije.

Volimo i kulturne sekcije,

u njima naučimo mnoge lekcije.

Mi mladi kad postanemo radnici

ako zatreba dobri smo i pjesnici.

STJEPAN TOPOLKO

TKO SAM ZAPRAVO JA

Ponekad poželim da znam, pa 'ko sam zapravo ja.

Možda usamljen romantik, putnik neba ili nešto treće.

Ne, ne...

Ja sam samo propali pjesnik.

Da, ubogi pjesnik,

kojeg život i smrt,

progone istom sjenovitom upornošću.

A netko će možda znati,

da nisam pleo vijence krvave,

da sam se borio s porugom na usnama.

Moj život...

Magla skitnička, mreža dana

što raste s hladnim snovima

i para rijeku mržnje.

Moje se svijetlo gasi,

i ostavlja me opet samog.

Pa ipak...

molim vas, recite mi barem vi

pa 'ko sam zapravo ja.

MILADIN MACANOVIĆ

— Humoreska —

Drugarice

— Drugovi, sestali smo se da prodiskutujemo kako ćemo iduće godine privući što više domaćih i stranih turista u naša letovišta. Ne želimo da nas više kritikuju. Kao prvo smatram da je najvažnije savršeno organizovati posao a tu će nam pomoći...

...Drugarica Amnezija! — čuo se neki glas.

...Može i ona, ali pomoći će nam prvenstveno naša poslovnost i naš balkanski šarm.

— I šarm drugarice Amnezije. — opet se čula upadica.

— U redu, neka bude i njen šarm. Da nastavim. Oдавно se turisti više ne zadovoljavaju samo prirodnim lepotama. Ne možemo očekivati u ovo moderno doba da turisti budu kao čobani; da im je dovoljna kriška sira, voda i vazduh! To može da radi samo...

...Amnezija!

— Dobro, družo, ne upadajte u reč s tom drugaricom. Neka ona radi što hoće... gde samo ono stao... A da, tako nešto može da čini samo onaj ko nema smisla za turizam i savremenu organizaciju. Zar sme da se desi da stranac dobije najgoru sobu u potkrovlju? Onda nam on više nikada neće doći! Tu može da spava jedino domaći gost i da bude još i zadovoljan što je našao stan i...

...I drugarica Amnezija!

— ...Dosta s njom, dosadni čoveče, na mansardi mogu samo biti smešteni domaći turisti ili rođaci. Zato smo se sada sastali da dogovore ne improvizujemo s turizmom jer je zaista došlo vreme da nam domaći beže u Španiju, Grčku, Bugarsku a stranci dolaze tek kada nemaju gde! Treba shvatiti da je prošlo vreme šarlatanstva u turizmu i vreme kad se posteljina menjala jedanput mesečno i došlo je vreme...

...Drugarice Amnezije!

— E, ja više ovako ne mogu da nastavim. Šta hoćete s tom drugaricom? Dokle mislite da je spominjate?!

— Družo predsedavajući, dozvolite da kažem da smo mi izgubili pamćenje! O ovome što sada diskutujete već smo razgovarali prošle godine i prethodne. Sve nas je uhyatila drugarica Amnezija, to jest gubi tok pamćenja! Zbog nje nemamo onoliko turista koliko bismo po našim mogućnostima i prirodnim lepotama mogli da imamo. Zbog naše amnezije turista je sada najviše u — Grčkoj, Španiji... A tek kada nju izbacimo iz glave, znatno više ćemo uneti para u naše turističke kase!

DUŠAN STARČEVIĆ

Par — nepar zapisi

KUGLANA

Mnogi se ponašaju kao da su u automatskoj kuglani. Obaraš ga činjenicama, dokazima, konkursima. A on se uvek diže — pomoću čvrstih veza.

RONILAŠTVO

Zaista, treba malo više da se bavimo stambenim ronilaštvom. Pa da se vrha stambene liste zaronimo i vidimo kako se živi na njenom dnu.

NAKUPCI I ŠTOPERICA

Mislite da ćemo zaustaviti cene u njihovom rekorderskom zaletu? Teško, dok nakupci drže štopericu.

SOBNI BIKIKL

Mnogi rukovodioci u našim OOUR uporno se bave sobnim biciklom. A mnogo bi dalje stigli da su ona dva točka malo više okrenuta prema bazi.

NOSTALGIJA

Skijaši i ljubitelji zimskih sportova žale za zimom i zimskim ambijentom. E, pa zar je malo što usred leta imamo »sneg« na malom ekranu.

TUŠ U HLADNOM IZDANJU

Neke radnike restoran društvene ishrane podseća na rvačku strunjaču. Malo, malo, pa nas topli obrok iznenadi »tušem«. U hladnom izdanju.

PERA SREČKOVIĆ

S stanjem varstva pri delu ne moremo biti zadovoljni

V letu 1980 je bilo v Gradisu povprečno zaposlenih 8.315 delavcev (vključno z učenci) od teh pa se je poškodovalo 632 delavcev, od tega 34 na poti. Poškodoval se je vsak 1.361-ti, vsak poškodovani pa je povprečno болоval za poškodbo 14,06 dni. Če te podatke primerjamo z letom 1979 vidimo, da je pogostost poškodb manjša, doba bolovanja na poškodbo pa se je povečala za 0,94 dni. Vsi ostali podatki so razvidni iz tabele I.

zvidni iz tabele I.

V letu 1980 se je pripetila tudi 1 smrtna nesreča.

Med gradbenimi TOZD ima najboljše rezultate GE Ravne z 18 nesrečami, 218 dni bolovanja ter odstotkom 0,20 (povprečno se je poškodoval vsak 27,60-ti, vsak poškodovanec pa je болоval povprečno 12,10 dni). Druga najboljša TOZD je GE Koper, sledijo GE Celje, GE Lj.-okolica, GE Maribor, Nizke

gradnje, GE Gradnje Ptuj, GE Jesenice in GE Ljubljana.

Med obrati imajo najboljše rezultate KO Ljubljana s 15 nesrečami, 168 dnevi bolovanja ter odstotkom 0,30 (povprečno se je poškodoval vsak 17,00-ti, vsak poškodovani pa je болоval 11,20 dni za poškodbo). Druga najboljša TOZD med obrati je SPO, sledijo KO Maribor, Železokrivnica, LIO Škofja Loka in OGP. Pri tem je treba povedati, da ima OGP tako veliko resnost predvsem zaradi dveh nesreč, ki sta se dogodili še v letu 1979!

Najmanjšo pogostost med proizvodnimi TOZD ima GE Ravne (poškodoval se je vsak 27,60-ti, sledijo pa GE Maribor (vsak 22,60-ti), GE Koper, (vsak 21,00-ti) in KO Ljubljana (vsak 17,00-ti) glej tabelo I. Največjo pogostost ima LIO Škofja Loka (poškodoval se je vsak 7,20-ti).

Glede resnosti ima najboljše rezultate GE Ljubljana-okolica (9,40 dni bolovanja za poškodbo), sledijo pa GE Celje 10,40 dni in KO Ljubljana 11,20, najslabše pa OGP Ljubljana (29,90 dni), GE Maribor (22,60 dni), Skupne službe (21,00 dni za nesreče na poti), Železokrivnica (18,12 dni) in GE Ljubljana (17,14 dni).

Med vsemi proizvodnimi TOZD pa ima najboljše rezultate (glede na % uspešnosti) GE Ravne, sledijo pa KO Ljubljana, GE Koper in GE Celje (glej tabelo II).

NESREČE NA POTI

Nesreče na poti je bilo v letu 1980 več kot v letu 1979 (32) za katere so delavci болоvali 796 dni ali povprečno 24,80 dni za eno nesrečo. Največ nesreč na poti je bilo v SPO in KO Maribor (po 6 nesreč) sledijo pa LIO Škofja Loka (4), GE Ptuj (2), GE Koper, (2), GE Maribor (2), GE Nizke gradnje (2) in Skupne službe (2).

FRANKFURT IN IRAK

V Frankfurtu je bilo v lanskem letu 48 nesreč, od tega 2 na poti na delo. Vsak poškodovani je болоval za poškodbo povprečno 9,41 dni, sicer pa se je poškodoval vsak 5,43-ti (Gradisovo povprečje 13,61-ti). Pri tem je zaskrbljujoč podatek, da je v letu izredno veliko poškodb, medtem, ko je resnost najmanjša 9,41, toliko kot pri TOZD GE Ljubljana-okolica.

Vse nesreče, ki so se dogodile na gradbiščih v Iraku so v podatkih všteti pri vsaki TOZD, pri kateri je delavec delal pred razporeditvijo v Irak. Podatkov, koliko delavcev se je poškodovalo v Iraku v letu 1980, ni!

ODBOR ZA VARSTVO PRI DELU

Odbor za varstvo pri delu pri DO in komisije za varstvo pri delu TOZD v večini primerov uspešno delajo, kar je razvidno iz poročil oziroma zapisnikov sej.

TABELA I

Tek. št.	TOZD	Število zaposlenih	Dnevi prebiti na delu	ŠTEVILO POŠKODB			BOLEZNI NE ZARADI			Poškodoval se je vsak	Povprečno št. bol. dni na poškodbo	
				smrt	ostalih	skupaj	POŠKODB — NA DELU		NA POTI			
							do 30 dni	nad 30 dni	Skupaj DNI	%		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	GE Celje	778	159.089		57 — 1	58	518 — 7	81	606	0,38	13,40	10,40
2.	GE Ptuj	303	62.675		33 — 2	35	345 — 15	42	402	0,64	8,60	11,50
3.	GE Koper	278	63.744		11 — 2	13	194 — 13		207	0,32	21,00	16,00
4.	GE Jesenice	709	156.436		78 — 1	79	1031		1031	0,65	8,90	13,00
5.	GE Ljubljana	704	136.433	1	60 — 1	62	902 — 25	136	1063	0,78	11,30	17,14
6.	GE Lj-okolica	610	123.876		61	61	574		574	0,46	10,00	9,40
7.	GE Maribor	1231	245.125		52 — 2	54	644 — 17	562	1223	0,50	22,80	22,60
8.	GE Niz. grad.	590	109.112		40 — 2	42	520 — 20		540	0,50	14,00	12,80
9.	GE Ravne	497	103.342		18	18	218		218	0,20	27,60	12,10
10.	KO Ljubljana	256	55.051		15	15	128	40	168	0,30	17,00	11,20
11.	KO Maribor	291	63.806		18 — 6	24	181 — 82	30 — 66	359	0,56	12,10	14,90
12.	LIO Šk. Loka	319	66.905		40 — 4	44	418 — 71	41 — 19	549	0,82	7,20	12,50
13.	OGP Ljublj.	269	58.301		24 — 3	27	302 — 44	183 — 280	809	1,38	9,90	29,90
14.	SPO Lj-Mb	637	134.868		37 — 6	43	472 — 66	71	609	0,45	14,80	14,10
15.	Železokriv.	117	20.252		8	8	91	54	145	0,70	14,60	18,12
16.	Biro Ljublj.	74	15.739									
17.	Biro Marib.	44	10.037									
18.	Skup. službe	485	79.602		— 2	2	42		42	0,05	242,00	21,00
19.	Inter. banka	33	7.059									
20.	UDD	56	11.296									
21.	Frankfurt	285	54.281		46 — 2	48	414 — 38		452	0,83	5,43	9,41
	SKUPAJ -	8600	1.702.049	1	598 — 34	632	6181 — 431	1908 — 365	8885	0,53	13,61	14,06

Veliki 600-tonski silos se poslavlja iz Krškega in se seli v Stanežice pri Ljubljani.

LESTVICA (NE)USPEŠNOSTI PROIZVODNIH TOZD GLEDE NA %

(št. dni bolovanja za poškodbo
X 100)

št. opravljenih dni

TOZD	% za GE	% za obrate	% za vse TOZD
Celje	0,38 III.		0,38 IV.
Ptuj	0,64 VIII.		0,64 X.
Koper	0,32 II.		0,32 III.
Jesenice	0,65 VIII.		0,65 XIII.
Ljubljana	0,78 IX.		0,78 XII.
Ljub. okolica	0,48 IV.		0,48 VI.
Maribor	0,50 V.—VI.		0,50 VII.—VIII.
N. gradnje	0,50 V.—VI.		0,50 VII.—VIII.
Ravne	0,20 I.		0,20 I.
KO Ljubljana		0,30 I.	0,30 II.
KO Maribor		0,56 III.	0,56 IX.
LJO Škofja Loka		0,82 V.	0,82 XIV.
OGP Ljubljana		1,38 VI.	1,38 XVI.
SPO		0,45 II.	0,45 V.
Železokrivnica		0,70 IV.	0,70 XII.
Frankfurt	0,83 X.		0,83 XV.

Odbor je bil tudi pobudnik meseca varnosti, katerega program se je razvijal v vseh TOZD.

Tako je bil po gradbiščih organiziran program, ki je vseboval:

- film o prvi pomoči
- film o varovanju oči
- diapozitive na temo pravilnosti in nepravilnosti v gradbeništvu.

Tega programa za pospeševanje varstva pri delu se je udeležilo okrog 40% delavcev, ki so ga pozitivno ocenili in predlagali, naj se take akcije še ponavljajo.

Služba za varstvo pri delu stalno sodeluje tudi s centrom za izobraževanje GIP GRADIS ter raznimi zavodi in šolami. V letu 1980 smo organizirali tečaje iz varstva pri delu za elektrike, signaliste, za upravljalce mostnih, portalnih in polportalnih dvigal na daljinsko upravljanje za skupinovodje tesarske stroke, za skupinovodje železokrivske stroke in za žerjaviste.

PORABLJENA SREDSTVA
ZA VARSTVO PRI DELU

V letu 1980 je bilo za varstvo pri delu porabljeno 19.899.108 din od planiranih 20.122.000 din ali 98,89% vseh planiranih sredstev!

POMOČ DELAVCEM OB
NEZGODI

V letu 1980 je Odbor za varstvo odobril izplačilo pomoči ob nezgodi 9 delavcem v znesku 480.000 din, kar je 143.300 din manj kot v 1. 1979. Podatki, koliko so naši delavci oz. svojci dobili od zavarovalnice, niso znani!

LETOS ŠE ZA BOLJŠO
VARNOST

Z obstoječim stanjem varstva pri delu nikakor ne smemo biti zadovoljni, klub boljšim rezultatom, kot leto poprej! Vsi si moramo prizadevati, da bomo v tem letu izboljšali delovne razmere, zmanjšali število predvsem težkih nesreč in povečali delovno disciplino. BOŽO ŠEF

KOMU JE NAPOTI?

Dela na dvoetažnem mostu v Mariboru lepo napredujejo. Z vremenom verjetno ne bo težav, težave pa imajo z zlikovci, ki namerno uničujejo družbeno imovino. Tako so pred dnevi na kompresorju z nožem prerezali skoraj nove gume. Vprašujemo komu to koristi? Verjetno nikomur, saj je taka guma neuporabna. Škoda pa precejšnja.

FRANJO ŠTROMAJER

Obiščite Muzej ljudske
revolucije Slovenije

Že med vojno se je pokazala potreba po zbiranju dokumentov in podatkov z vseh področij narodnoosvobodilnega gibanja. S tem namenom so 12. 1. 1944 z odlokom OF ustanovili »Znanstveni inštitut pri IOOF«. Delo tega inštituta je 1948 prevzel novoustanovljeni Muzej narodne osvoboditve, ki se je 1955. leta preselil v obnovljeni Cekinov grad, bivši Lambergov dvorec iz konca 18. stoletja. Čez sedem let se je preimenoval v Muzej ljudske revolucije Slovenije, razširil svoje delovanje še na predvojno obdobje in pripravil stalno razstavo.

Danes Muzej hrani v svojih depojih okoli 12.000 muzejskih predmetov in 180.000 fotografij. Tu je tudi edinstvena zbirka umetniških del nastalih med vojno, najbolj znana je zbirka partizanske grafike in risbe (okoli 17.000).

Muzejski delavci obdelujejo gradivo predvojnega, vojnega in povojnega obdobja v SR Sloveniji. Poleg inventariziranja in zbiranja podatkov se ukvarjajo še z raziskavo vseh treh obdobja na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Iz svojega bogatega gradiva pripravljajo razstave, ki potujejo po domovini in tujini, v posebej pripravljeni dvorani pa se vrstijo gostujoče razstave.

Stalna razstava, ki je postavljena v petih dvoranih, nas popelje z bogatim slikovnim gradivom in muzejskim materialom od prvih predvojnih začetkov delavskega gibanja od prvih

organiziranih poskusov vstaje, okupacije, narodnoosvobodilne borbe in nasilja okupatorja. V četrti dvorani si lahko ogledamo oris kulturnega in likovnega življenja med vojno. V ostalih dvoranih je prikazano še partizansko šolstvo, v avlah pa partizanska saniteta, partizanska tehnika in tiskarne ter partizanske delavnice, kurirske zveze in denarni zavod.

Muzej ljudske revolucije Slovenije je odprt:

torek in četrtek od 9.00 do 13.00
sreda, petek, sobota in nedelja od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 18.00
Vstopnina za otroke, dijake in študente je 3.00 din, ostali 5.00 din.

Muzej ljudske revolucije Slovenije ima svoje depandanse:

Baza 20 na Kočevskem Rogu — kjer je stalna razstava o delovanju vodstvenih organov osvobodilnega boja.

Muzej slovenskih izgnancev v Brestanici — kjer so prikazane priprave in potek nacističnega izganjanja Slovencev med okupacijo in njihovo življenje v izgnanstvu

Trebče pri Podsredi, spominska soba Tito v Sloveniji — kjer je prikazano življenje in delo Tita v mladosti je njegovo revolucionarno delovanje v Sloveniji.

Goričane pri Medvodah — kjer je spominska soba pokrajinske konference KPJ za Slovenijo

Vabimo vse delovne organizacije, da si Muzej ljudske revolucije Slovenije ogledajo.

Pri gradnji celjske bolnice poleg Gradisa sodeluje tudi GP Ingrad iz Celja. Sodelovanje je pristno ter ne potrjuje več starega pregovora.

Mali intervju

Pri Gradisu je že znano dejstvo, da se mnogo posveča kadrovanju raznih profilov delavcev. Znano je tudi, da se vlagá za šolanje velika sredstva, ki se le delno vračajo ali obrestujejo. Vpreteklih letih je bil osip in fluktuacija raznih kadrov velika.

Znano je, da se OD drugih republik približujejo našim ter v glavnem odhajajo od nas taki, ki so se pri nas izšolali, pridobili določeno prakso. Trenutno je obdobje stabilizacije te odhode malo zavrlo, vendar pa so še primeri, da gotovi, če dobijo v svojem kraju delo le odidejo.

Naše delavce gradbene branže in pri nas izšolane zelo radi vse povsod sprejemajo ter tudi dokaj dobro plačajo.

Mnogo damo na kadrovanje tudi za upravljalce naše mehanizacije. V minulem mesecu so iz tretjega letnika strojniške šole že zakorakali v prakso na gradbišča po raznih strojih. Drugi in prvi letnik pa si nabirata znanje v delavnicah na popravih strojev.

V splošnem so fantje, bodoči strojniki pridni, so pa tudi kakšne izjeme, da niso.

Ob priliki, ko so se vsi trije letniki strojniške šole dobili v delavnici smo izbrali iz vsakega letnika enega fanta za naš mali intervju.

Marjan Bešvir prav dober v prvem letniku, je doma iz okolice Varaždina.

Stroji so me zanimali že ko sem še hodil v nižje razrede osnovne šole. Ko je le bila prilika sem jih opazoval od daleč, ki so delali na gradbiščih ali cestah.

Iz mojega kraja in bližnje okolice je tudi več naših ljudi, ki so zaposleni pri Gradisu. Tudi oče je bil svoj čas in mi je povedal, da je pri Gradisu mnogo raznih strojev. Odločil sem se po končani šoli, da tudi jaz grem v Gradis za strojnika.

Prvi moji koraki so bili v Maribor, kjer sem zvedel za naš TOZD SPO. Urejal sem si vse sam, le denar za pot sem dobil doma.

Prvi dnevi so bili težki, vendar sem se hitro vključil v novo okolje, posebno zato, ker nisem bil daleč od doma in sem lahko šel večkrat domov in hitro sprostil domotožje.

V šoli nisem imel do sedaj posebnih težav. Imam to lastnost, da si v šoli iz predavanj precej zapomnim, tako da se mi doma ni treba mnogo učiti.

Pri Gradisu se zelo dobro počutim. Sedaj bom začel s prakso.

Od mojih kolegov, ki so že v naslednjih letnikih, sem slišal, da so instruktorji dobri, vendar strogi, kar se tiče discipline. Ko bom končal to šolo bom nadaljeval s šolanjem.

Na terenu s stroji se dela ne bojim, dela sem vaje, saj moram tudi doma delati in pomagati staršem. Na prehrano sem se tudi navadil. Hrana je dobra, včasih malo slabša, toda upam, da bo šlo, saj je že toliko fantov pred menoj preživel.

Rifet Beher drugi letnik — prav dober, doma iz okolice Ključa. V Gradis sem prišel s pomočjo svojega brata, ki dela kot zidar pri TOZD Ljubljana-okolica.

Prve težave sem imel z jezikom, nisem vedel govoriti in tudi razumel nisem. Pri tem mi je brat veliko pomagal, ker je več časa v Sloveniji. V tujem okolju je bil začetek težak. Postopoma sem se privadil na okolje in prehrano. Vse lažje je postajalo, ko sem se vračal domov med svoje, ki so me bodrili.

Do sedaj še na stroju nisem delal, zelo me veseli in komaj čakam, da bom šel na teren v prakso.

V šoli nimam posebnih težav več. Predavatelji nam razložijo stvari, ki nam niso jasne. Moram reči, da brez truda učenje ne gre. Ko bom končal to šolo bi rad nadaljeval, če bom imel možnost.

Na vprašanje, če bi ostal po končani obvezi pri Gradisu, je težko reči, jasno, če bi se mi ponudila prilika bližje domu in boljši pogoji bi verjetno zamenjal.

Ivan Jambrovič, prav dober, v tretjem letniku doma iz okolice Čakovca. Pri Gradisu je mnogo mojih vaščanov, ki so bili in so še v našem podjetju. Od njih sem mnogo slišal, da je to velika firma, ki ima tudi mnogo strojev in, da se da priti za strojnika.

Prvi dnevi niso bili preveč težki, ker sem bil z nekaj poznanimi od doma. Prehrana mi je delala malo težav, ker je bila malo lažja kot je bila doma, z malicami sem zadovoljen.

V šoli nisem imel posebnih težav, vendar sem se moral vseeno učiti doma, ker ni zado-stovalo kar sem slišal v šoli.

Zelo dobro se počutim v tem okolju med ljudmi. Delo na terenu me veseli, zaenkrat delam na nakladaču, da pridobim prakso, nato bom postopoma šel na ostale stroje.

LUDVIK ŠNAJDER

Bodoči strojniki v SPO se navajajo na hrumenje stroja in njegovo delovanje, da ga bodo sčasoma sami upravljali.

Nov polet pri izobraževanju strokovnih kadrov

Dokazano je, da ima izobrazba velik vpliv na ekonomsko učinkovitost in na stopnjo učinkovitosti delovne organizacije, kar pomeni porast družbenega proizvoda brez povečanja števila zaposlenih. Rast zaposlenih torej ne predstavlja več pomembnejši faktor rasti. Najpomembnejši činitelji so torej: investicije, novo znanje, izobrazba in organizacija. Zato, ker novo znanje in izobrazba dajejo vedno več k stopnji ekonomske rasti in učinkovitosti delovnih organizacij, jim v sodobnih organizacijah združenega dela posvečajo vedno več pozornosti. Nov polet izobraževanju ob delu bomo dosegli v usmerjenem izobraževanju, kjer bomo ob pravilni kadrovske politiki in realnem planiranju kadrov podrl zadnje pregrade in očitke šolam, češ da njihovi »produkci« niso zadosti uporabni, oziroma obratno, da gospodarstvo nima izdelanih koncepcij, kakšno naj bo šolstvo. Ker postavlja usmerjeno izo-

brazevanje v ospredje združevanje vzgojo in izobraževanje s proizvodnim delom bodo ti očitki sami po sebi odpadli. Pomembno izhodišče je tudi v za osnovi stalnega izobraževanja, ki temelji na usmerjanju mladih na izobraževanje in poleg izobraževanja ob delu, uveljavlja tudi izobraževanje iz dela.

Danes imamo priložnost in obveznost, da povežemo splošno in strokovno tehnično izobrazbo in praktična znanja v organsko celoto. K temu prištevamo tudi organiziranje in izvajanje strokovnega usposabljanja delavcev za manj zahtevna dela, pripravništvo, delovna praksa v prvih dveh letih usmerjenega izobraževanja, dopolnilnega izobraževanja delavcev, zlasti pa strokovnih in poslovnih kadrov. Zato tudi tolikšno forsiranje za vključevanje poslovnih kadrov v šolo za poslovodne delavce v Škofiji Loki in šolanja kadrov za dela v tujini.

L. CEPUS

To in ono iz našega planinskega društva

Letošnjo sezono je Planinsko društvo Gradis pričelo zelo aktivno. V prvih dveh mesecih smo izvedli kar štiri zimske ture (Kriška gora nad Golnikom — 1582 m, Kofce gora — 1967, Slivnica — 1114 in spominski pohod na Stol). Tudi udeležba je bila z ozirom na težke razmere kar zadovoljiva.

Predsednik našega planinskega

društva Rajko Kogej je v minulemu letu kot drugi član našega društva prejel značko Planinske zveze Slovenije za prehojeno Slovensko planinsko pot. Čestitamo!

V decemberski številki Gradisovega vestnika je bil objavljen intervju s tov. Tonijem Škergetom, članom gradbene enote Ravne. Iz članka je razvidno, da spada tov. Škerget v sam vrh slovenskih alpinistov, saj je sodeloval že v večih odpravah v tuja gorstva. Ponosni smo, da imamo v svojih vrstah »VK alpinista« in mu želimo še veliko uspešnih vzponov na najvišje gore sveta. Še bolj pa bi bili veseli, če bi se tov. Škerget kdaj pridružil tudi našim izletom in nam povedal kaj zanimivega iz svojih doživetij.

Letošnjega šestnajstega pohoda na Stol v spomin na legendarno borbo Jeseniške čete za okupatorjem (20. 2. 1942.) se je udeležilo tudi naše planinsko društvo. Trinajst planincev se je že malo po tretji uri zjutraj odpeljalo proti Gorenjski in se še v temi povzpelo do Valvazorjvega doma. Tam nas je ob prvem svitu iz zvočnikov pozdravila koračnica. Vzpon na vrh Stola je bil zaradi varnostnih razlogov odpovedan, zato smo se podali po obronkih tega najvišjega vrha Karavank. Zaradi poledenelega in zasneženega pobočja smo bili priča pogostim padcem posameznikov, ki pa so se vsi srečno končali. Za uspešno prehojeno pot je vsak udeleženec prejel spominsko bronasto značko. Tov. Zajc iz Kovinskih obratov, pa je za peto udeležbo na pohodu prejel zlato značko. Te značke smo potem v dolini pošteno zapili. Vrednost značke nismo ugotavljali.

Kaže, da se bo število aktivnih članov našega društva v tem letu znatno zvečalo. Letošnjo zimo smo namreč na Šmarni gori srečali precej naših članov, ki se po vsej verjetnosti kondicijsko pripravljajo za naše izlete v gore. Med njimi smo zasledili tov. Marčev, tov. Marčičevo, Ing. Erjavčev, ing. Pečenka, tov. Ferleta in še nekatere. Le pogum in pridružite se nam.

Dne 2. 3. 1981. je društvo izvedlo svoj redni letni občni zbor, na katerem je predsednik društva tov. Rajko Kogej prisotne seznanil z delovanjem društva v preteklem letu in doseženimi uspehi. Izvoljen je bil novi izvršni odbor in sprejet srednjeročni načrt. Vsi navzoči so izrazili željo, da bi čim več članov našega kolektiva aktivno sodelovalo v društvu, še posebej iz vrst mladine. Predvsem pa bo treba najti stik s planinci izven matičnega sedeža našega skoraj osemstisoč članskega kolektiva.

V svojem štiriletnem obstoju je naše društvo izvedlo petdeset izletov. Jubilejna petdeseta tura (7. 3. 1981.) je potekala od Železnikov skozi Dražgoše na Mohor in dalje na Čepulje. Tam so nas postregli z žganjem, ajdovimi žganci in sirovimi štruklji. Primerno razpoloženi smo opravili še zadnji del poti čez Križno goro v Škofjo Loko.

Predsednik društva Rajko Kogej je s svojimi diaprozimi in spremno besedo navdušil ženske zbrane na proslavi »Dneva žena« DSSS Gradisa. Z uspešnimi posnetki je navzoče seznanil z lepoto doline sedmerih triglavskega jezera, enega najlepših biserov naše ožje domovine.

JOŽE SEVER

Vabimo vas med planince

Hoja je še zmeraj za veliko število ljudi edina rekreativna dejavnost. O njeni koristnosti bi bilo odveč ponavljati znane resnice. Danes je potrjeno, da je hoja vse bolj množična oblika življenjskega sloga sodobnega Slovenca. Planinsko društvo GRADIS vas zato vabi na naslednje izlete v mesecu aprilu in maju:

Datum	Smer izleta	Cilj
11. aprila	Senožeče—Vremensčica—Škocjanske j.—Divjača	Vremensčica
25. aprila	Kladje—Bevkov vrh—Sivka—Ledine—Gore—Idrija (in na žlinkrofe)	Sivka
1. maja	Senovo—Bohor—Senovo	Bohor
16. maja	Črnivec—Lepenatka—V. Rogatec—Gornji grad	V. Rogatec
30. maja	Predvor—Kališče—Storžič—Dom pod Storžičem—Tržič	Storžič

Organizirali bomo tudi manj zahtevni družinski izlet. Smer izleta in čas bosta objavljena naknadno.

Vse informacije o izletih dobite na oglasnih deskah v vaših TOZD ali pri tov. Komar Ivu, GIP Gradis — DSSS Ljubljana, Šmartinska 134a (tel. 41-422).

Ljubitelji hoke in planin vabimo, da se včlanijo v Planinsko društvo. Člane pa prosimo, da plačajo članarino za leto 1981 v višini 70 dinarjev poverjeniku na TOZD, ali tov. Dušanu Karunu, GIP GRADIS — DSSS Ljubljana, Šmartinska 134a.

Marko Žontar

Pravni nasveti

Uredniški odbor se je odločil, da bo uvedel v Gradisovem vestniku novo rubriko, ki bo namenjena pravnim nasvetom.

Na naš naslov se je že obrnilo nekaj delavcev, ki so jih zanimala določena vprašanja iz delovnih razmerij.

Skladu z Gradisovimi pravilniki o delovnih razmerjih posredujemo tem delavcem ustrezne odgovore.

VPRAŠANJE: A. P. se bo v kratkem vrnil iz JLA. Sprašuje nas, v kolikem času mora pričeti z delom v TOZD ter kdaj bo zopet pridobil pravico do rednega letnega dopusta.

ODGOVOR: Delavec, ki je odsoten z dela zaradi odslužitve ali doslužitve vojaškega roka, se je dolžan v 30 dneh od dneva, ki je v vojaški knjižici zapisan kot zadnji dan vojaškega roka, zgledati v TOZD ter pričeti z delom. Če delavec ne nastopi

dela v tem roku mu preneha delovno razmerje. Delavec ima pravico delati na delih oziroma nalogah, na katerih je delal pred odhodom na odslužitev vojaškega roka, oziroma drugem delu, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi.

V času, ko je delavec na odslužitvi vojaškega roka, delavcu mirujejo pravice in obveznosti, ki se prodoljujejo pri delu in iz dela v TOZD. Čas mirovanja se ne šteje za prekinitev dela. Zato ima delavec pravico do rednega letnega dopusta takoj, ko se vrne in nastopi delo.

VPRAŠANJE: B. H., ki je končal srednjo šolo, je bil sprejet v redno delovno razmerje za nedoločen čas kot pripravnik v eni od naših TOZD. Zanima ga, kdaj se lahko pripravniška doba skrajša in kolikokrat lahko opravlja pripravniški izpit.

ODGOVOR: Pripravniška doba za pripravnika s srednjo izobrazbo traja 6 mesecev. Pripravniška doba se sme pripravniku skrajšati s sklepom strokovne komisije za ocenitev pripravnika na podlagi mišljenja mentorja pripravnika, vodje oz. vodij organizacijskih enot, v katerih je pripravnik prebil posamezne faze pripravniške dobe, če je pripravnik pokazal posebno prizadevanje in uspeh pri delu in učenju. Dokončni sklep o skrajšanju pripravniške dobe sprejme upravni odbor Centra za izobraževanje.

Pripravniku se pripravniška doba skrajša in se mu dovoli, da opravi strokovni — pripravniški izpit pred potekom pripravniške dobe, vendar ne pred potekom polovice zahtevane redne pripravniške dobe. Po končani pripravniški dobi pripravnik opravi strokovni — pripravniški izpit. Pripravniku, ki je sklenil delovno razmerje za nedoločen čas preneha delovno razmerje v TOZD, če po preteku pripravniške dobe tudi po ponovitvi ne napravi pripravniškega izpita in sicer z dnem ko ga ni opravil.

VPRAŠANJE: M. T., je podpisal pismeno izjavo, da ne želi več delati v TOZD in da prekine delovno razmerje, ker se je želel zaposliti v drugi D. O. Meni, da se je z izjavo prenačlil, ter sprašuje ali je možno, da izjavo prekličemo in ostane še nadalje v delovnem razmerju v TOZD.

ODGOVOR: V naših pravilnikih imamo določilo, ki pravi, da pismeno obvestilo, da ne želi delati v TOZD lahko delavec umakne do dne, ko je komisija sklenila, da delavcu preneha delovno razmerje v TOZD.

Zanimivo je, da se je sodna praksa glede preklica odpovedi v zadnjem času zelo spremenila in zavzela že celo stališče, da delavec pismene izjave ne more več umakniti, čim jo je prejel temeljna organizacija. Delavec svetujemo, da temeljito premislijo preden se odločijo za tako izjavo, M. T. pa naj naslovi na komisijo za delovna razmerja pismeni preklic odpovedi. Komisija za delovna razmerja ima seveda možnost, da dovoli, da delavec izjavo umakne.

M. BARTOL

Janez Hercog je prisnučal na 6. mesto

Ciril Oblak se je pognal po progi

XIX. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE

1. Gradbinec, 2. Gradis, 3. SCT

V organizaciji SGP Grosuplje so bile 7. in 14. marca v Kranjski gori izvedene že 19. zimske športne igre gradbenih delavcev Slovenije.

V dveh prostih sobotah zato, da se je na minimum zmanjšala odsotnost z dela, kar je bil največji očitak pri izvajanju rekreacije gradbenih delavcev. Vse reprezentančne in »šijadne« elemente smo gradbinci izločili že pretekla leta, saj le ob zaključku iger podeljujemo nagrade najboljšim.

Odklonilno: stališče nekaterih DPO do takšnih srečanj so demantirali udeleženci sami. Številna udeležba — kar 93 delovnih organizacij gradbeništva ter buren aplavz, ki ga je požel predsednik častnega razsodišča Alojz Škerjanc ob zaključku, ko je dejal: »Letošnja zelo lepa udeležba potrjuje, da so gradbeni delavci odločeni nadaljevati z ustaljeno dolgoletno tradicijo, saj sami iz svojih sredstev vsa ta leta skrbijo za nujno potrebno rekreativno športno udejstvovanje...« so samo potrdilo več, da si kljub poostrenim pogojem gospodarjenja delovni človek želi rekreativnega udejstvovanja.

Tudi zastopanost na DO je bila zato potrebna, saj sodelujemo na

tovrstnih srečanjih že od vsega začetka. Pripravljenost naše ekipe je bila zelo dobra, vendar smo morali tudi tokrat priznati premoč bolj izenačene ekipe gradbincev iz Kranja.

Od naših velja še posebej pohvaliti Ivana Pibra za zmago, ter Janjo Stanonik in Antona Vidica. Seveda pa vsem veljajo čestitke za fair športne borbe in trud, s katerim so dokazali, da pripadajo veliki družini Gradisa, za katerega so se na smučičih tako srčno borili.

V posameznih disciplinah so se naši takole uvrstili:

Veleslalom — ženske nad 30 let: 9. Vesna Gregorič, 26. Joži Kocjančič, 36. Polona Kejšar; ženske do 30 let: 2. Janja Stanonik, 29. Duša Milenkovič, 32. Damjana Bandelj; moški nad 40 let: 3. Tone Vidic, 27. Tone Omahen, 60. Jernej Jeršan; moški od 33 do 40 let (167 uvrščenih): 13. Maks Čekon, 55. Peter Rubin, 79. Črtomir Božič; moški do 33 let (174 uvrščenih): 4. Alojz Polajnar, 18. Miran Sluga, 64. Karel Luštrik.

Teki — ženske nad 30 let (48 uvrščenih): 6. Helena Žigon, 22. Irena Mlakar, 32. Ani Štupar; ženske do 30 let (41 uvrščenih): 5. Janja Stanonik, 17. Duši Tarman, 28.

Anica Kranjc; moški nad 40 let (76 uvrščenih): 6. Janez Hercog, 8. Pavle Stanonik, 14. Ciril Oblak; moški od 33 do 40 let (77 uvrščenih): 6. Silvo Rant, 12. Milan Frelih; moški do 33 let (109 uvrščenih): 1. Ivan Piber, 17. Peter Gregorič, 32. Matej Oman.

Skupni vrstni red: 1. SGP Gradbinec Kranj 1.908,22 točk, 2. GIP Gradis Ljubljana 1.632,63, 3. SCT Ljubljana 1.542,86, 4. SGP Gro-

suplje 1.300,70, 5. SGP Tehnik Škofja Loka 1.299,30.

Ob koncu moramo pohvaliti tudi prizadevne organizatorje SGP Grosuplje ter tehnične izvajalce prireditve smučarsko šolo Pohorje iz Maribora, ki so tudi tokrat izvedli tekmovanje v zadovoljstvo vseh nastopajočih. Še predno so se tekmovalci razšli pa so si zaklicali — na svidenje na jubilejnih XX. zimskih športnih igrah gradbincev.

MATIJA KRNC

Za 2. mesto v skupni uvrstitvi smo prejeli lep pokal

Anica Kranjc je imela težave zaradi vročine

Naj živi stabilizacija!

»Naj živi stabilizacija«! Je dejal organizator letošnjih Gradisovih zimskih športnih iger.

»NAJ ŽIVI!« so v en glas malce tiše zatulili tudi drugi Gradisovci. Igre naj bodo samo en dan.

Kaj potem če niso vsi z Gorenjske. Kaj potem, če se bo večina tekmovalcev brž, ko bo končala s teki, podala na ledeno veleslalomsko progo.

Tisti, ki to zmoro je pravi športnik. Za ostale pa tako ni važno.

Gradis potrebuje prave športnike. Te pa že itak imamo, samo da vsakih nekaj let prestopijo v višjo starostno skupino.

To je letos tako zmedlo organizatorje, da so letošnjemu novemu zmagovalcu v skupini 33 — 40 let, ki je sicer iz »GE Maribor« napisali na diplomo kar »GE Ravne«.

Sedaj revež ne ve, ali je to že začetek preoblikovanja Gradisa, ali pa prepričanje, da štajerci niso za smučanje.

Da pa nekateri niso za gostinstvo je pa res. V hotelu (ha-ha), kjer smo prenočevali (če se temu sploh lahko tako reče), te zjutraj sredi prelepe Gorenjske pri zajtrku vpraša zastpani natakar: »Šta želite?« (Prinese pa nič).

Sele čez približno 20 minut ti natakarica naliže iz rdečih plastičnih vrčkov hladno kavo, doda jetrno pašteto in maslo. Ni kaj, kombinacija in izbira vredna našega turizma. Stabilizacija tudi v hotelu. Kako bi si sicer drugače razlagali spanje nekaterih Gradisovcev v otroških železnih posteljah dolgih okrog meter in pol.

Nekdo je zlobno pripomnil, da nas drugače ne bi spravili kar šest v eno sobo.

To pa nam je samo koristilo, kajti zaključek iger je bil v istem stilu. V prostor, predviden za okrog 60 ljudi so nas hoteli strpat tri do štirikrat toliko.

Še sreča, da jih je nekaj že odpovalo domov.

Kljub temu, da smo jedli po skupinah (ko smo eni jedli, so drugi čakali zunaj) smo bili tako natrpani, da mi je levi sosed nekaj časa jedel iz mojega krožnika, misleč, da je njegov.

Pa kaj bi to. Objavili so zmagovalce. Rezultati ostalih revežev, ki so se mučili na progah, pa tako niso važni. Prišli bodo mogoče čez nekaj časa po pošti.

Še pred časom smo zagovarjali športne igre in porabljen denar s tem, da se Gradisovci med seboj spoznavamo. Pa smo si letos nadeli

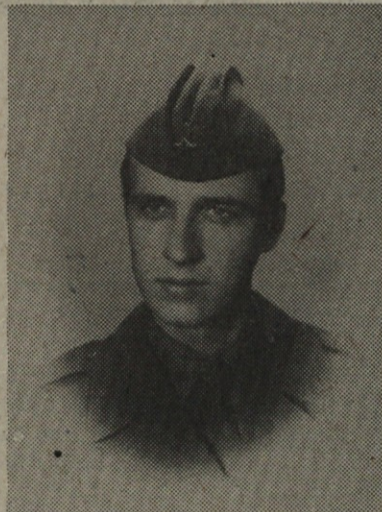
nalepko z napisom STABILIZACIJA.

Pozabili pa smo (ali so), da obstaja še ena beseda ORGANIZACIJA.

F. ŠTROMAJER

IZ VOJSKE NAM PIŠEJO

Svima skupa mnogo uspeha u dalnjem radu želi vojniki Franjo Tukša, koji se nalazi na odsluženju vojnog roka u Mladenovcu.

Zdravo drugovi!

Nalazim se na odsluženju vojnog roka u Bjelovaru i koristim ovu priliku, da pozdravim sve radnike Gradisa, a naročito radnike mojega tozda GE Ljubljana koji rade na PPC Slovenijalesu. Posebno poz-

dravljam Muharema, Islamagića, Begu Hadžiefendića, Đurića i Saída Kljajića. Njima, a i svima ostalima želim još mnogo uspeha u životu i radu. Na kraju bih još posebno pozdravio Milenka Nikića. Svi koji želite da mi se javite pišite na adresu:

Derviš Dedić
V. P. 4848/10
43002 Bjelovar

Strelci v KO Maribor tudi za čas malice ne mirujejo — hitro odstrelijo eno serijo in s tem utrjujejo kondicijo.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

Na tem mestu ponavadi objavljamo fotografije, ki niso nam v ponos. Tokrat pa izjemoma hvalimo. Lepo očiščen, zložen in po dolžinah izbran cevni oder. Kje? V glavnem skladišču Gradbene enote Maribor. Posnemajmo!

FRANJO ŠTROMAJER

Nagradna križanka v današnji številki

Med tistimi, ki boste poslali pravilno izpolnjeno križanko do 10. aprila 1980, bomo izžrebali nagrajence, ki bodo prejeli naslednje nagrade:

1. nagrada	300	din
2. nagrada	200	din
3. nagrada	100	din

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Uredništvo gradisovega vestnika, GIP GRADIS Ljubljana, Šmartinska 134/a.

Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke:

VODORAVNO: Karantani-ja, Aristoteles, Nisa, remont, most, ciniki, Mantova, El, SS, Rosario, Arp, Opel, opora, Fadil, soja, kibic, Alicante, m, soba, namazi, Tan, ton, KK, KJ, Klara, Ilova, RO, tobak, opera, Koper, narod, lovilec, Itacan, smuči, ili, satani, Lukić, sin, Trojane, raj, RK, Amon, aki, Al, oris, ambra, enakost, Eis, Bled, Radlje, hotel, dretar.

Izžrebani so bili naslednji naši delavci:

1. nagrada 300 din: Vladimir Čač, TOZD GE Maribor
 2. nagrada 200 din: Aleš Mihelič, TOZD KO Ljubljana
 3. nagrada 100 din: Cvetka Adamič, TOZD GE Celje.
- Čestitamo!

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izhaja mesečno v 10.000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Milenko Nikić, Ludvik Šnajder, Franjo Štromajer, Rudolf Ludvik, Zorana Klun, Mirko Zemljič. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana Šmartinska 134/a, 61000 Ljubljana.

